

THE SZARVAS TIMES

2014. TAVASZ
100% ORIGINAL CAMP SPIRIT

TGI:
SZARVAS

4 ÉVSZAK
2 KERÉK

SZARVASIAK
SAALBACHBAN?

KI MIT ESZIK
PÉSZACHKOR?

AZ ÚJ
KORCSOK

IZRAELBEN
GYEREKEKKEL

A MADRICHSÁG
KAPUJÁBAN

Szarvas
25

TERVEZZ PÓLÓT
SZARVASNAK!

A ZSIDÓ KÖZÖSSÉG

MINDEN TAGJA
FELELŐS
A MÁSIKÉRT.

KOL YISRAEL AREVIM ZEH LA-ZEH.
(Babilóniai Talmud, Shvuos 39A)

TEHÁT ELSŐDLEGES KÜLDETÉSÜNK
A GONDOSKODÁS.

> **Jóléti szolgálat:**

A holokauszt túlélők és a rászoruló gyermeket zsidó családok megsegítése.

> **Közösségépítés:**

A zsidó hagyományok és a zsidó kultúra ápolása, terjesztése.

> **Egészségfejlesztő programok:**

Női Egészségmegőrző Program a mellrák ellen.

100 ÉVES A JDC, AZ AMERICAN JEWISH JOINT DISTRIBUTION COMMITTEE.

A NEMZETKÖZI SEGÉLYSZERVEZET 23 ÉVE LÉTREHOZTA A JOINT MAGYARORSZÁG/
MAZS ALAPÍTVÁNYT, HOGY ERŐSÍTSE KELET-KÖZÉP-EURÓPA LEGNAGYOBB, ÉBREDŐ ZSIDÓ
KÖZÖSSÉGÉT. A HAZAI ALAPÍTVÁNY AZÓTA FOLYAMATOSAN BŐVÍTI SZOLGÁLTATÁSAIT.

BEKÖSZÖNTŐ

Hellósziaszevasz! Igazán különleges nyár áll előttünk: mint azt bizonyára tudod, ez lesz a huszonötödik év a Szarvasi Tábor életében! Mi lelkesen és izgalommal teli számoljuk már vissza a napokat, és reméljük, hogy te is legalább annyira várod már a turnus kezdetét, mint mi!

Ahogy azt sejtet, a színpalak mögött már igen korán megkezdődött a felkészülés, hogy elérhessük azt a bizonyos 110%-ot! A madrichaid novembertől készen állnak és két képzéshétvégén is túl vannak. A lelkesedés, a motiváltság, a kreativitás, a tudásszomj ebben az évben is megkérdőjelezhetetlen.

A Szarvas Times tavaszi számában – szokásunkhoz híven – rengeteg meglepetéssel készültünk neked! Bepillantást nyerhetsz a felkészülés folyamatába, beszámolókat olvashatsz a képzéshétvégéről, a leendő madrichok két éven át tartó megpróbáltatásairól, a vadonatúj korcsoportveze-

tőről – sőt, egy falatnyi bevezetést kaphatsz az idei tábor témánkból is, ami nem más, mint a *Kezdetek*.

Az idő múlása, a kezdések újakezdések és a folytonosság – nagyon stílszerűen – végigkísér a Times lapozgatása közben: olvashatsz az Alumni Sítáborról, valamint átnézheted a mögöttünk álló huszonöt évet, és választhatsz magadnak egy új Piros Betűs Napot is a naptárban (jól hangzik, ugye?)!

Természetesen a megszokott kedvenceidről sem kell lemondanod: tovább folytatjuk az eddigi nagy sikerű rovatainkat is. Visszatérnek a *Zsidók a világ körül* – különleges pészachi menükkal; a *Bűnbakik* a stigmatizációval; és a nyaradról is lehull a lepel: a *Hódi Horoszkóp* elhozza a szarvasi jóslatokat.

Ebben a számban nem csak egy sima Szarvas Times-ba olvashatsz bele, hanem egyenesen a nyárba!

A szerkesztők

THE SZARVAS TIMES

THE TARTALOM

ברוכים הבאים

Beköszöntő 3.

COME/UNITY

TGI: Szarvas 4.

Mit keresnek a kiöregedett szarvasiak

Saalbachban? 6.

Mit vársz a legjobban az idei Szarvasban? 8.

A DOLGOZÓ NÉP

Február, a képzések hónapja 10.

A madrichság kapujában 11.

Szuperintenzív workshops-avok

némi integrált vallásfilozófiával 13.

Íme, az új korcsoportvezetők 14.

MÁS-VILÁG

Zsidók a világ körül: ki mit eszik pészachkor? 16.

Hová menjünk Izraelben gyerekekkel? 19.

Három kép az albumomból 22.

A VÁROSI HARCOS

Négy évszak, két kerék – 4. rész 24.

TARBUT

Könyvajánló: két mű 27.

Színházi ajánló: Könyvtárból színházba...

(Molière: A képzelt beteg) 28.

A TÜRELEM ERÉNYE

Bűnbakik 5: megbélyegzés 30.

ÉLET-MÓD

Horoszkóp Extra 31.

THE SZARVAS TIMES

Since 1997

JICHÁK ROTH (1946–2010)

XVIII. ÉVFOLYAM 2. SZÁM, 2014. TAVASZ

A SZARVASI NEMZETKÖZI ZSIDÓ IFJÚSÁGI TÁBOR LAPJA. MEGJELENIK, AMIKOR ELKÉSZÜL. MINDEZT A JDC MAGYARORSZÁG TÁMOGATÁSÁVAL TESZI.

FELELŐS SZERKESZTŐK

HEGEDŰS ARNO (LELE) és LÜBECK JUTKA FRIEDMAN ALEXANDER (SASHA)

FELELŐS KIADÓ

SZERZŐINK

BARNA LILI • BORSI ZSÓFI • BUTTÁS LEVENTE • YARDEN CARMİ (İL)
FRIEDMAN ALEXANDER (SASHA) • FRITZ ZSUZZA • HEGEDŰS ARNO (LELE)
HERENDI ESZTER • HÓDOS ÁDÁM • KELEMEN ÁGI • KOSZTOPULU ESZTER
DMITRY LEVNER (RUS) • MÜLLER REBEKA • NÉMETH VIKTOR
DR. PASZTERNÁK ANDRÁS Ph.D. (KISPASZTI) • MIRIAM ROSENTHAL (RO)
STEINER NOÉMI • SZÉKELY GÁBOR (KATI) • DR. VARGA NORBERT • VERŐ-BÁN LINDA

LAPTERV ÉS TÖRDELÉS

BUTTÁS LEVENTE (a bringáscsávó) BARNA LILI és BUTTÁS LEVENTE

NYELVI LEKTOR

FOTÓ

ALAIN ALTARY • BODROGI DÁVID • EICHNER HANNA • FRIEDMAN ALEXANDER
KÁRPÁTI DÁVID • KOSZTOPULU ESZTER • LIGETI DÁVID • LÁSZLÓ PÉTER
MAYER ANDRÁS • MEGYES PÉTER • NAGY „JONSZI” GERGŐ • LÜBECK JUTKA

NYOMÁS

ORNAMENTUM KFT., FELELŐS VEZETŐ: FÉNYES ISTVÁN

LEVELEZÉSI CÍM

BÁLINT HÁZ, 1065 BUDAPEST, RÉVAY UTCA 16. (A BORÍTÉKRA ÍRD RÁ: SZARVAS TIMES)

E-MAIL: SZARVASTIMES@SZARVASTABOR.HU

PDF ARCHÍVUM, KÉPEK, VIDEÓK, INFORMÁCIÓK: SZARVASTABOR.HU

FACEBOOK: SZARVAS INT'L JEWISH YOUTH CAMP

INSTAGRAM: SZARVASCAMP • TWITTER: @SZARVASCAMP

MEG NEM RENDELT KÉZIRATOKAT IS ÖRÖMMEL FOGADUNK.

A LAP ELKÉSZÜLTÉSE SOKBAN SEGÍTETTE A TILOS RÁDÍÓ (90,3 MHz) HALLGATÁSA.

Huszonöt év hosszú idő. És most nem egy filozofikus elmélkedés követezik. Huszonöt év hosszú idő és kész. Ennyi (vagyis ez) idő alatt például megszületett az első digitális fényképezőgép, a lerombolt ikertornyok átírták a biztonságról alkotott képünket, Izrael megnyerte első olimpiai aranyát, az iPhone megjelenésével gyökeresen megváltozott a telekommunikációs piac, megtanultunk azt a szót, hogy „tsunami”, és végre képekké is igazoltuk, hogy nincsenek idegenek a Mars-on. És persze ott volt az a megvalósított álom, amit a legtöbb körben csak úgy ismernek: a Szarvasi Tábor.

Közeledik a huszonötödik nyár. Ez idő alatt kb. ezer-nyolcszáz aktív Szarvas-napot tudhatunk magunk mögött. Egy egyszerű fejszámolással arra a megállapításra juthatunk, hogy ez nettó közel öt évnek felel meg. Az ember első öt évében többek közt megtanul megfordulni, járni, beszélni. Először a bölcsődét, majd az óvodát (nem)szere-ti meg. Készen állunk az első foglalkozásokra, megismerjük a környezetünket, és megismerjük a világot.

ri Thomast, a beszélő mozdonyt, illetve a Hello Kitty-t, a rózsaszín párdúc babakori verzióját és valószínűleg mostanra már bármely korábbi generációnál jobban tá-

jékozódik a számítógépek és az internet világában.

Szarvason ebben az elmúlt „öt” évben megtanultuk, mi az, hogy zsidónak lenni, mit jelent közösséghez tartozni és építeni azt, megismerni a körülöttünk lévő világot és nyitni felé, majd mindent megtanítottuk a hozzánk érkező huszonöt ország résztvevőinek. A tábor eddig több

ezer oldalnyi oktatási anyag íródott meg és még annál is többet tanulmányoztak a fiatal vezetőink, hogy évről évre felkészülhessenek a nyá-

közben Szarvas világmárkává és követendő mintává nőtte ki magát. A volt táborozóink és madrichjaink most a saját gyerekeikkel jönnek a két *Családi Táborunkba*, vagy egyenesen a klasszikus nyári táborba küldik őket, hogy aztán a látogatónapon nosztalgiázzanak egy-egy műsor láttán. Immár több éve jönnek

hozzánk pihen-ni a szépkorúak is, akiknek szintén két turnust biztosít a *Szenior Tábor*. A tizenhat éves *Machol*

Hungaria táncműsor

néhány év balatonozás után ismét Szarvason táncoltatja meg a tucat országból érkező résztvevőket, illetve a vendíákjaink programja is beindult az *Alumni Tábor* keretében. Ami pedig újdonság lesz az idei szezonban, az a táncműsor mintájára épülő sportrendezvény, a *Fit Camp*.

Szarvas közösségi vezetőket adott egész Közép- és Kelet-Európának. Ők mind Szarvason fedezték fel zsidó azonosságukat, erősebb

ri témákból. Olyan témákból, mint például a *12 nap alatt a zsidó világ körül*; *Izrael* vagy a *zsidó könyvespolc*... Az elmúlt huszonnégynyári alatt többször jártunk stétben, kivonultunk Egyiptomból, visszafoglaltuk Maszadát, megismertük egymás közösségeit és *jócssekedtünk* a micvák jegyében. Csak nálunk történhet meg egyszerre egy éjszakai bátorságpróba, Mózes-hadművelet és egy századfordulós dilemma bál, miközben egy kisebb csoport Ábrahámmal sütkérezik.

Idő-

TGI: SZARVAS

kötődésük alakult ki a közösségük irányába, majd különböző oktatási programokat követően a projekteik, oktatási intézményeik, hitközségeik vezetői pozícióit látták vagy látják el. Többen közülük a mai napig segítik Szarvas működését, például azzal,

Remélem, sokan szeretik a matekot, mert most ismét az következik. Az első szezon első napja és az idei szezonzáró nap között nyolcezer-hét-százhatvanhat nap telik majd el. Ha ezt a számot elosztjuk a már korábban említett aktív napok számával, arra a követ-

hogy ők szervezik meg évről évre a hozzánk érkező csoportokat. Olyan is akad közülük, aki Szarvas mintájára saját (helyi) nyári tábort nyitott. Így történt az, hogy amióta Szarvas létezik, hat másik tábor indult útjára. Sok gyerek és madrich nyaranta két táborban is megfordul. Ezek mind a JDC (Joint) ernyője alatt működnek, vagyis olyanok, mint a kistestvéreink.

keztetésre juthatunk, hogy az elmúlt huszonnégy évben minden héten volt egy Szarvas-nap. Válassz magadnak egy napot minden héten, dőlj hátra, csukd be a szemed és jussanak eszedbe a legszebb emlékek a közeli vagy már a távoli szarvasi nyarakból. Egy nap a héten, ami Szarvasé. És akkor elmondhatod magadnak: **Thank God It's Szarvas!**

Sasha

EGY KLIKKRE VAGYUNK: **FACEBOOK**

KEZDET

AZ elején. Mindenek előtt. Olyan sejtelmes, egyszeri, megismételhetetlen minden kezdet. S egyben nehéz is. Izgalmas.

Hát még az újakezdés! Na, az nehéz igazán. Milyen lehetett az Örökkévalónak a semmiből létrehozni, megteremteni a világot? Egyáltalán, hogyan lehet a semmiből teremteni valamit?

Idén nyáron újra- és újra-kezdjük majd. Na, nem mindig előlről, és nem mindig ugyanazt. Teremtünk majd világot és embert, ott leszünk a népek keletkezésének fájdalmas és kicsit érthetetlen történeténél, felmegyünk Jeruzsálembe és fővárossá tesszük azt Dávid Királlyal, így létrehozunk az első önálló zsidó királyságot.

Újakezdjük – de másképp – a Szentély lerombolása után, ott leszünk Izrael Államának első perceiben és beszélünk

majd arról is, milyen lehetett a túlélőknek az újakezdés a Soá, a holokauszt után.

Lesz sok kezdet és persze ünneplés, hiszen huszonöt éves a tábor.

Szó lesz a saját kezdeteinkről is: mindenről, ami nekünk, nektek első volt, vagy még első lehet. Az első nap az iskolában, az első csók...

Egy zsidó mondás szerint nem nekünk kell befejezni a munkát, de nem tartózkodhatunk az elkezdésétől. Ennek a szellemében fogunk mindenbe belekezdeni idén, s mindenki maga dönti el, mi az, amit mindebből továbbvisz, megrág, folytat...

Mi reméljük, hogy izgalmas lesz minden kezdet – ha nehéz is, és kihívásokkal teli –, és élményekkel telve fogtok majd hazatérni, készen egy csomó új kezdet folytatására!

Frici

MIT KERESNEK A KIÖREGEDETT SZARVASIAK SAALBACHBAN?

Most hirtelen nem is tudom, hogy egy élménybeszámolót várnak tőlem, vagy esetleg egy statisztikai kimutatást az Alumni tábor sérüléseiről és kötszerfelhasználásáról. Mivel semmi stilsztikai megkötést nem kaptam, ezért gondoltam, ötvözöm a két lehetséges leírást. Nu, lássuk.

Idén már másodszorra mentünk Saalbachba, összesen „x” lehetséges pácienssel. Mint aktívan praktizáló gyermekorvos, gyorsan felmértem a lehetséges emberi veszélyforrásokat. A buszos utazás alatt az első szembeötlő dolog volt, hogy ezek az alumnyikok már nem bírják annyira a strapát: még

szerencse, hogy több karton Richtofit sportkrémrel és Fastum géllal készültünk.

„A buszos utazás statisztikai kimutatása: gyógyszerfelhasználás: nulla; gyermekvállalással kapcsolatos vicces kérdések: ötvenegy, ebből orvosi jellegű kérdés: három; gyermekvállalással kapcsolatos komoly kérdések: harminckettő, ebből orvosi jellegű: harminckettő.”

A régi éneklős, ordibálós buszos élményeket lassan elmosa a jelen pillanat nyugalma,

a csendesen beszélgető, halálra vitázó csoportok fojtott hangú beszélgetése. A fiatal

fülükbe, senki sem ugrik véletlenül a fejükre. A buszos utazás statisztikai kimutatása:

gyógyszerfelhasználás: nulla; gyermekvállalással kapcsolatos vicces kérdések: ötvenegy, ebből orvosi jellegű kérdés: három; gyermekvállalással kapcsolatos komoly kérdések: harminckettő, ebből orvosi jellegű: harminckettő.

Érkezésemkor már előkészítve állt a központi helyen található orvosi- és alvószoba, melyet idén is a táborvezető úrral,

Sashával oszthattam meg. A szoba légkörét frissítendő megkaptuk Szokratész urat is; így a tábori gyógyítás új as-

A szerző itt Saalbach felett és éppen fejjel lefelé tartózkodik. A képen pont nem látszik, de alatta kiéhezett cápák és a hegyi levegőtől megvadult alumnyikok csattogtatják műfogsoraikat.

pektussal bővíthetett. Az érkező páciensek fizikai vizsgálatát és fizikai terápiáját én vállaltam magamra, míg a lelki panaszok további mélyítését, az esetleges pszichés alapú eltéréseket görög barátunk orvosolta. A csodálatos összhangnak köszönhetően idén sem halt meg senki.

Az osztrák precizitásnak köszönhetően a hőmentes tél ellenére a pályák szuperek voltak, ezért az erre az évre tervezett szalagszakadások illet-

ve porcleválások elmaradtak. Sebtében összeverődött nemzetközi snowboardos bandákkal hamar uralmunk alá hajtottuk a síterepet. Szerencsére a snowparkban felfedeztünk egy hatalmas felfújható ugrópárnát, aminek a segítségével a korábban veszélyesnek látszó trükkök pikk-pakk begyakorolhatóak voltak bármiféle további sérülések nélkül. Ezt az eljárást mindenek felett támogattam, mivel így mentesültem az esténként jelent-

kező fájdalmas zúzódások és húzódások ellátásától, emellett csodálatos képek is készülhettek a levegőben fejjel lefelé úszó snowboardbajnokokról. Az ugrásainkat néhány sielő alumnyik is megirigyelte, így ők is szerezhettek maguknak néhány vicces percet.

A végső összegzést tekintve az idei táborozást komolyabb baleset nélkül úsztuk meg. A megfázásokra adott gyógyszerrek mennyisége is jóval alulmaradt a tavalyi dózisokhoz

képest. Ezt biztos a nagy melegnek és a túlárado, meleg baráti légkörnek köszönhetjük. Remélem, jövőre még többen leszünk, mert tényleg hihetetlen élmény a korábbi szarvasos kollégákkal – így kissé már öregesen –, megosztani egy újabb tábori élményt. A vidámkodás közben még a nosztalgizálás is jó hangulatú. Szóval csak így tovább a szervezőknek, és hajrá nekünk!

Dr. Varga Norbert

ב"ה

Termékeink között megtalálhatóak sós és édes barheszek, kenyerek, zsemlefélek és sütemények széles választéka a rugelachtól a linzerig.

Ajánljuk pékárunkat sábatí vacsorához, bulikra, összejövetelekre, rendezvényekre, zsúrokra valamint **minden család asztalára!**

Termékeinket megtaláljátok a www.koserpekseg.hu és a [facebook.com/semeskoserpekseg](https://www.facebook.com/semeskoserpekseg) weboldalon és a szarvasi tábor reggeliző asztalán.

Mit vársz a LEGJOBBBAN az idei SZARVASBAN?

110% fun
winter
szarvas
autumn
spring

MISU (Golán):
Hogy a barátaimmal
leszek, és imádom a
madrichajmat! :)

ANNA (Golán):
Hú... egyszerűen
csak imádom, és
egész évben csak
azt várom, hogy újra
Szarvason lehessenek!

TIRZA (Galil):

Az egész napos hülyülést,
a medencét és a táncot!

NATI (Galil):

Az esti beszélgetéseket...
és... mindent!!!

BERTA (Galil):

Az esti programokat, a szobá-
ban dumálást, az ás lájlát...

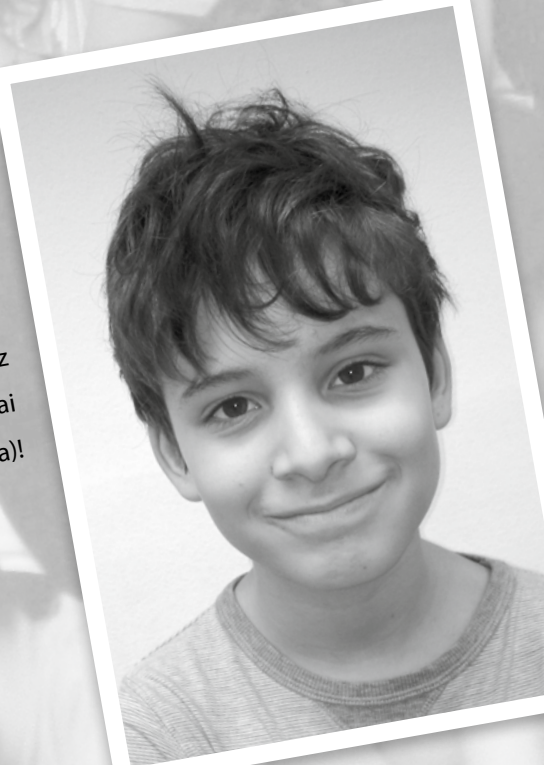
NICOLE (Galil):

Szarvas egyszerűen szuper!
Mindent! Juhúúú!

NICOLE (Golán):
A társaságot és a programokat.
Meglepő, és mulatságos. :)

BENI (Negev):
Hm... túl sok minden
jó van Szarvasban, és
mindent várok! De
amit a legjobban, az
az az álom (éjszakai
bátorságpróba)!

DÁVID (Golán):
Hogy újra 110%-ig fel-
szabadultak lehetünk
a haverokkal!

EFI (Negev):
Szarvas az jó, és
fogunk úszni, és sze-
retem, hogy nem csak
someresekek vannak. :)

IMOLA (madricha):
Imádom programokat,
peulákat tartani
a gyerekeknek...
és őket magukat is
imádom! :)

február, a képzések hónapja

Szeged

A Dohány utcai zsinagóga előtt gyülekező madrichok csoportja jelezte, elindult a felkészülés a 2014-es szarvasi szazonra.

A Szegeden megrendezett képzés remek alkalmat biztosított arra, hogy még jobban összerázdódjon az új tagokkal kiegészült csapat. Új módszereket, játékokat, problémamegoldási lehetőségeket tanultak egymástól a résztvevők. Workshopok, élénk beszél-

getések és vidám esti programok adtak keretet egymás megismeréséhez. A szombatot a szegedi hitközség dísztermében együtt köszöntöttük a helyi közösség tagjaival. Különleges pillanat volt, amikor a reggeli mikád során Radnóti Miklós és felesége szobránál megemlékeztünk az előző na-

pon elhunyt Radnóti Fannira. Új tudással, módszertani eszközeink táráat bővítve tértünk vissza a Tisza parti városból, abban a tudatban, hogy március során tovább folytatjuk a közös tanulást.

a tel-avivi Ben Gurion rep-
térén csatlakozzanak a nemzetközi korcsoportvezetői képzéshez. Oroszországból, Romániából, Szlovákiából, Csehországból, Szerbiából, az USA-ból, Lengyelorszá-

chard által vezetett feladatok rávilágítottak erősségeinkre és gyengeségeinkre. Mindenki kipróbálhatta magát a táborban sem ritka, gyors döntéshozatali helyzetekben.

A fizikai erőtételektől sem

mentes nap összekovácsolta az idei esztendő unit-headjeit.

Másnap a tel-avivi tengerpart egyik szállodájában kapunk átfogó bevezetést a „kezdetek” témába. A napi bontás egyes építőköveit előadások, interaktív foglalkozá-

A februári szegedi hétvége fénypontjaként csehszlovák mesehősök madrichképzőknek öltöztek, amivel nagy feltűnést keltettek a szállodában, és egyben megkönnyítették az őket kereső ápolók munkáját

Tuval -Tel-Aviv -Jeruzsálem

Alig néhány nappal a szegedi madrichképzés után Ferihegyről indultak útnak a magyar korcsoportvezetők, hogy

ból, Izraelből és Bulgáriából érkezett fiatalok töltötték együtt kilenc napot a Szentföldön, azzal a céllal, hogy minél több ismeretet elsajátítsanak a 2014-es tábor témával kapcsolatban.

A közös kirándulás csapatépítéssel indult az északi Tuval kibucban. A Niel és Ri-

sok keretében ismertük meg. Jutott idő a kreatív gondolkodás területén felhalmozott ismeretek összegzésére is. Az esti graffititúra során az utcai falfestményekeken keresztül próbáltuk megérteni az izraeli társadalmat. Áttekintettük az informális oktatás alapjait, megismerkedtünk

Tel-Aviv és Izrael állam alapítóinak történetével a helyi temetőben.

Csütörtök este érkezünk Jeruzsálembe, az óváros szomszédságában található Beit Shmuel oktatási központba. Pénteken belevetettük magunkat az ünnepre készülődő város forgatagába. A nyüzsgő Machane Yehuda piacon ismerkedtünk a mediterrán ország ízeivel és illataival. Az ünnepet ki-ki a saját szája íze

szerinti zsinagógában vagy a Siratófalnál köszönthette. Az esti program során egy társasjáték keretein belül a nyári tábor emlékeit elevenítettük fel. Az elmaradhatatlan hevrutat – azaz párban tanulást – követően sétára indultunk a Cion-hegyre. Útközben megismerhettük Jeruzsálem történetét és elidőztünk kicsit a „Pokol kapujában” is. Dávid király sírjának közelében ismételtén rádöbbenhattunk Jeru-

zsálem kulturális sokszínűségére. Szállodánk Jaffo-kapura néző teraszán vettünk búcsút a szombattól a havdalszertartáson. Később izraeli filmek segítségével vizsgáltuk a hatvanhat éves országban lévő társadalmi feszültségeket. A Herzl-hegyi Yad Vashem Intézetben próbáltuk meg felfogni a megérthetlent, oktatási módszereket gyűjtve a holokauszt tanításához. Szót ejtettünk Izrael lét-

rehozásáról és folytonos megújulásáról. A Héber Egyetem könyvtárában gyűjtött háttéranyagok segítségével kezdtünk hozzá a tábori programok írásához.

Köszönet mindenkinek, aki közreműködött az élményekkel teli oktatási szeminárium létrehozásában és megvalósításában!

Dr. Paszternák „Kispaszi” András

a madrichság kapujában

Mindenhétfő. Koffeincsoport. Bálintházdélutánót. Aktívkodás, agyleszívás vagy esti túrázás a zsidónegyedben. Limonádé és uborkás meleg szendvics. Na jó, néha-néha pogácsa.

Már fura ezek nélkül kezdeni a heteimet. De ugyanakkor elégedettség tölt el, ha erre gondolok, hogy igen, végigcsináltam a képzést. Nem mint-ha olyan nehéz lett volna túlélni, és klisé, de bebizonyítottam magam számára is, hogy bár rengeteg mindenbe belekóstoltam már, az, ami tényleg fontos, azt azért nem hagyom félbe.

A Koffein életében a nyár tényleg nagy lépés volt. Kétségtelenül fel- és összerázta a csapatot! Persze, az azelőtti egy évben is jól kijöttünk, poénok, oltogatások, meg team-building is volt bőven, de a szarvasi trainingen valahogy kicsit más lett minden. A kezdeti rózsaszín felhő után, amikor az első napokban rájöttünk, hogy mi igaziból nem is ismerjük egymást annyira, és mindenki milyen aztadejőfej, megszülettek az első igazi konfliktusaink, és hamarosan a közös megoldásaink is. Kilépni a komfortzónánkból – ez a kifejezés tuti elhangzott vagy ötvenszer. De tényleg ezt tettük a nyáron Szarvason, akármilyen stréberül hangzik is.

És most itt vagyok, fél évvel később, pár nappal az első igazi madrich-hétvégém után. Hogy mit gondolok? Azt, hogy húűű. Azt, hogy kezdek nagyon belelkesülni. Hogy most már közel a cél, és ez még jobban megdobja a motiváltság-szintemet. Sok kérdés a fejemben. Galil legyen vagy Golán? Melyik turnus és

kivel? De egyáltalán gondolhatok-e már ilyenekre? Mikor van az, hogy tényleg belépek ezen a kapun?

De már a küszöbön állok. És nem fordulok vissza.

Borsi Zsófi

Nos, ezt is megértük. Mi, a koffein (nikotin, hagyomány, difúzió stb.) osztály végzősei most már kétéves vezetőkné mondhatjuk magunkat, és viszonylag kevés – négy nap egy szegedi hotelben, tizenegy jól megírt peula és egy precamp – választ el minket attól, hogy

először karszalag kerüljön a csuklónkra Szarvason.

Túléltünk kilencven órás nyári hétfői képzést a Bálint Házban, elpusztítottunk egy halom meleg szendvicset, egyensúlyoztunk a krónikus alváshiány határán (welcome to madrich training!), építettünk szívósálakból tornyot, elfelejtettünk egy csomó megbeszélte időpontot és határidőt, leénekelünk Taylor Swiftet és még sorolhatnám. Voltak felejthetetlen pillanataink a csoporttal, és bár már nem találkozzunk minden héten, a képzésnek távolról sincs vége. Az folytatódni fog, egészen addig, amíg egy szomorú, borongós januári napon Szoszó ki nem törli majd az email-címünket a levelezőlistáról. De egyelőre ez a veszély nem igazán fenyeget. Most még mi vagyunk az újoncok. A rookie-k, a freshmanek, az ifjú titánok, akiknek a megtiszteltetésül jutott, hogy azoknak a nyomdokaiba lépjenek, akik miatt megszerették ezt a tábor, szerencsésebb esetben néhányukat akár kollégának is szólíthatjuk.

Az idei lesz zsinórban a hatodik alkalom, amikor újra rácsodálkozom, mégis hogyan bírtam ki az elmúlt tizenegy és fél hónapot Szarvas nélkül. Tavaly nagyjából felkészítettek arra, élesben mi fog ránk várni. És én már alig várom a terepgyakorlatot! És ha addig minden jól alakul, a kör számomra bezárul. 2009-ben, tizenöt évesen voltam először Szarvason (későn érő típus vagyok, nézzétek el nekem). Azt a srácot, aki akkor voltam, talán már meg sem ismerném, ha összefutnánk a focipályán, vagy a Mifkád téren. Sokat változott. Hosszú utat tett meg. És idén júliusban már azért hagyja ki a Magyar Nagydíjat, hogy a saját golános csoportjának tegye felejtethetlenné azt a bizonyos tizenkét napot.

Szóval Szarvas 2014: are you ready? :)

Németh Viktor

SZarvason 2004-ben voltam először. Maradandó, kellemes élményeket szereztem, és attól a tizenkét naptól fogva én is szerettem volna madrich lenni. 2012 nyarán az *International*-ben voltam, amikor beadtam a jelentkezésemet a madrichképzésre.

Nagyon izgatott voltam miatta, és alig vártam már, hogy elkezdődjön. Októberben egy képzéshétvégé-

vel indult el a folyamat, ahol megismerkedhettünk a csoporttársainkkal és a felettünk járókkal is, akik egy programot is csináltak nekünk az egyik este. Az a hétvége leginkább arról szólt, hogy összeszokjunk és ismerkedjünk a leendő csoporttársainkkal.

Mi voltunk a második csoport, akiknek a harmadik szemesztere Szarvason volt. Az a tizenkét nap volt a legintenzívebb a szemeszterek közül, rengeteg mindenről tanultunk, és bátran állíthatom, hogy csapatformálás szempontjából is jelentős volt, mert össze voltunk zárva egymással – nem csak hetente egy alkalommal találkoztunk –, és így elkerülhetetlen volt, hogy alaposabban megismerjük egymást. Ezeken kívül a szarvasi képzés azért is volt egy hatalmas pozitívum számomra, mert nem csak tanultunk dolgokról, de a gyakorlatban

is alkalmazhattuk a tudásunkat: lehetőséget kaptunk arra, hogy a madrichoknak segítsünk az esti fektetésnél, és így mi is közelebb kerülhettünk a gyerekekhez.

A negyedik szemeszter nagyon gyorsan eltelt, és az utolsó napon olyan furcsa volt, hogy többet nem fogunk minden hétfőn találkozni a Bálint Házban. A képzés alatt olyan ismeretekre tehet szert az ember (pszichológiai, szociológiai stb.), amelyeket később nem csak Szarvason, de az élet minden területén kamatoztatni tud. Nagyon sokat változtam a képzés alatt. Már régóta vártam azt a pillanatot, amikor lemehetek Szarvasra és én is vihetek csoportot... Most, hogy ennek a kapujában állok, nagyon izgatott vagyok, várom már az új kihívásokat, és hogy egy teljesen új élményként élhessem át Szarvast.

Müller Rebeka

szuperintenzív workshopsávok

némi integrált vallásfilozófiával

Ez nem az első márciusi hétvége volt, amin megfordultam, de valahogy ez volt az egyik legkülönlegesebb. Nem voltunk annyian, mint amennyien általában lenni szoktunk, de ez nem zavart sem engem, sem másokat. Amikor a Dohány utcai zsinagógánál felszálltunk a buszra és elindultunk Szegedre, már sejtettem, hogy ezen a hétvégén is rengeteget fogok tanulni.

Hogy tudjátok, miről van szó: a madrichokat felkészítő képzés két részből áll, egy februári és egy márciusi hosszú hétvégeből. A februári az

úgynevezett integráló és csapatépítő, míg a márciusi a tábor témával foglalkozó tematikus hétvége. Ezután minden madrichnak el kell mennie az első turnus előtti előkészítő hétre, ami Szarvason van. Itt a madrichok – immár korcsoportokban – egy egész héten át szuperintenzíven tanulnak, megírják a napi peulákat és a nagyobb programokat is.

De most vissza a márciusi hétvégénk: az idei alkalom már felépítésében is különbözött az eddigi képzésektől. Ilyenkor általában a nyári tábor témával foglalkozunk és igyekszünk azt a lehető legjobban elsajátítani. Ezen a hétvégén azonban nem csak a

nyári témával foglalkoztunk, hanem sokat tanultunk a zsidóság alapjairól is. Maga a tanulás egyfajta személyre szabott rendszerben zajlott, úgynevezett work-

shopokban. Ezeket mindenki magának válogatta össze addigi tudása és érdeklődése szerint. A foglalkozások három irányból vizsgálták a témákat: volt egyszerűbb szövegelemzés, volt tudományos-történelmi megközelítés és volt vallásfilozófiai témafeldolgozás is. Ezek a workshopok megalapozták a tudásunkat az utánuk következő, igen magas szintű előadásokhoz, amelyeket Balázs Gábor tartott. Ő egyébként filozófiatörténész. A két programtípus között szerencsére volt egy kis idő a tanultak megemléztetésére (igen, ezt emésztésnek hívtuk), ahol a mentorcsoportokban megosztottuk egymással a Workshopsáv tapasztalatait. Aztán ezzel a tudással felvértezve ültünk be a Gábor előadásaira. Ezek – a tőle már megszokott módon – zseniálisak voltak, és nagyban tágitották a világlátásunkat. Az enyémet egészen biztosan. Segítettek elmélyülni a zsidó hagyományban, majd közösen megvizsgáltuk azt is,

hogyan jelent zsidónak lenni manapság.

Péntek este a kábálát sábatra elmentünk a szege-di hitközségre, ahol már várt

ránk a helyi közösség, élén Markovits Zsolt rabbival, és velük köszöntöttük a szombat bejövetelét. Érdekes volt látni egy vidéki zsidó közösséget, ahol a hagyományoknak megfelelően fogadják a szombatot. Különleges élmény volt, már azért is, mert a rabbi nekünk címezte a szertartás közben elmondott hetiszakasz-magyarázatát.

Természetesen nem csak tanultunk, hanem csapatépítéssel is részt vettünk, igyekeztünk megismerni egymást minél jobban. Az már tuti, hogy mindannyian nagyon várjuk a nyarat, és reméljük, hogy a vizionálások mellett megismerkedhetünk majd egy csomó új arccal is!

Wanek B. Madrich

íme, az új korcsoport

Lauderer tanulóként egészen hamar egyértelművé vált számomra, hogy nyaraim meghatározó része lesz Szarvas. 2002-ben jártam lent először táborozóként. Összesen ötször voltam chanich, majd négyszer madrich, és 2014-ben, pont a tizedik tábori nyaram ünnepélyes eljövételével korcsoportvezető lettem. És nagyon boldog vagyok!

Jelenleg Londonban tanulok, de amikor otthon vagyok, mindig visszacsöppenek a közösség életébe. A Hanoar például – ahol madrichként, majd oktatási vezetőként is

nagyszerű nemzetközi csapat, és persze az új kihívásokra és feladatokra egyaránt kis félelemmel, de mégis lelkesen készülök. Kicsit tartok tőle, hogy milyen lesz csoport nélkül, peulák nélkül, és madrich time-on sem kell majd nagyon vicces és pörgős játékokat improvizálnom, de azzal is tisztában vagyok, hogy a korcsoportvezetői csapat tagjaként sok újabb kihívásokkal teli feladat vár rám. Én pedig rájuk. Juhúúú!

Herendi Eszter

Az én szarvasi történetem egészen későn kezdődött. Először 2007-ben, tizennégy évesen voltam a táborban. Azóta is életem egyik legmeghatározóbb zsidó élményeként tekintek rá, pedig már lehúztam pár évet a zsidó közösség részeként. Azután még kétszer voltam chanich, de már az első évem után elkezdtem a madrichképzést. Onnantól nem igazán volt megállás. Négy évig voltam madrich, ez alatt az idő alatt rengeteg nevettem, tanultam, tanítottam, tapasztaltam – és rengeteg érdekes emberrel találkoztam. Mikor 2013 szeptemberében a tanulmányaim miatt Angliába költöztem, sajnos abba kellett hagynom a munkámat a Hanoarban, ahol szintén 2010 óta voltam madrich. Aztán egy napon volt egy nem fogadott hívásom egy magyar számról... A többi részlet sajnos titkosítva lett harminc évre, de majd utána szívesen elmesélem bárminek! Annyi biztos, hogy nagyon várom már a nyarat, és remélem, hogy az eddigi legjobb év lesz ez a tábor életében. És az tudjátok, hogy ez

már a huszonötödik nyár Szarvason?

Székelty Gábor (Kati)

Mitya vagyok, az új korcsoportvezető Oroszországból. Két éve végeztem az egyetememen. Egész életemben Moszkvában éltem, eltekintve pár hónaptól, amit tanulással az Egyesült Államokban és Izraelben töltöttem.

Szarvasról néhány éve halottam először, és azóta egy napfényes helyként él a képzeletemben, ahol csupa nyitott és érdeklődő ember van, akik az ott töltött idejük minden pillanatát élvezik, és akik szívesen megosztják az érzéseiket azokkal, akik körülveszik őket.

Azt gondolom, hogy nagyon szerencsés vagyok – és több okom is van ezt gondolni. Először is, ugyan még soha nem voltam Szarvason, ám mindaz, amit elképzeltem a táborról, ebben az évben valóságossá válik. Szóval, még az első benyomás előtt állok. Másodsorban, annak ellenére, hogy még soha nem jártam Szarvason, megkaptam a lehetőséget arra, hogy csatlakozzak a korcsoportvezetői csoporthoz. Ez egy hatalmas

megtiszteltetés, és mindent megteszek, hogy eleget tegyek a kihívásnak.

Az egyik este megcsörrent a telefonom, Ilya keresett, és egy kérdéssel indította a beszélgetést: – Hallottál már a szarvasi táborról, igaz? – Csak egy dolgot tudtam erre válaszolni: – Ne viccelj! Persze, hogy hallottam már! Miért kérdezed?

El sem tudtam képzelni, hogy ennek a közösségnek egyszer a része lehetek! Nagyon izgatott és boldog lettem. Lehetőséget kaptam, hogy a korcsoportvezetői csoport tagja legyek, azé a csapaté, ami valami nagyon fontos dolgot hoz létre, olyan hatalmasat és jelentőset, mint Szarvas maga. És most alig várom a nyarat, hogy lássam, érezzem, elmérljek benne, a tagja legyek, és mindehhez hozzátegyem én is a magamét!

A közösségemben régebben szemináriumokat, előadásokat és tréningeket tartottam különböző zsidó témákban, illetve az egyetemi zsidó életben is aktív voltam. Jelenleg különféle zsidó tudományos projektben veszek részt, amelyek keretében előadásokat tartok, kutatásokat és terepmunkát végzek.

működtem – továbbra is elengedhetetlen része az életemnek. Jelenleg nagy lelkesedéssel és izgalommal várom a nyarat és Szarvast. Tudjátok, mindenkinek van egy első: hát korcsoportvezetőként nekem ez a nyár lesz az. Várom, hogy együtt dolgozhassunk a

vezetők

Az elkövetkezendő nyár valami egészen újat hoz számomra, és alig várom, hogy fellibbenjen a függöny, és láthassam, milyen is Szarvas a való életben. Remélem, hogy képes leszek arra, hogy olyan dolgokat csináljak, amit mindenki élvezni tud, ami fantasztikus élményeket nyújt, és ami által megváltozhat a chanichjaink élete. Hogy egy fontos lépést lesz ez majd a számukra. A cél: az intellektuális fejlődés, a tanulás és a mérhetetlen szórakozás kellemes elegyének megteremtése. Remélem, hogy hamar átérzem majd Szarvas hangulatát, és a nyár végén azt tudom majd mondani: na hát, ez csodálatos volt – és én is a részese lehettem!

Dmitry Levner

Miriam Rosențvaig a nevem, aktív tagja vagyok a bukaresti zsidó közösségnek már hét éves korom óta. A talmud-tóra órákra járás, illetve a közösségi kórusban való részvétel hamar az órarendem rendes részévé vált. Amikor felnőttem, elkezdtem önkéntesként dolgozni a helyi zsidó közösségi házban, és 2013-tól a tizenkét és tizennyolc év közötti fiatalok programkoordinátora lettem. Ez számomra maga az álommunka. A munkám egy része az, hogy Bukarestben partikat és programokat szervezek zsidó kötődésű fiataloknak. De ez nem minden, a helyi ifjúsági tábornak is a koordinátora vagyok, ahova egész Románia területéről érkeznek gyerekek.

És... most következnek a jó hírek: a karrieremben egy hatalmas előrelépés történt! Mostantól ugyanis a románok korcsoportvezetője lettem a

legszuperebb nemzetközi táborban, Szarvason! Tizenkét éves kislánként jártam először a táborban. Egészen tizennyolc éves koromig mindig lent voltam – tovább sajnos nem lehetett. Már huszonnég voltam, amikor először madrich lettem, és a világ legkirályabb golános csoportját vihettem. Hihetetlenül boldog voltam.

Ez mind végigfutott bennem, amikor a közösségi ház elnöke felajánlotta számomra ezt a lehetőséget. Biztos vagyok abban, hogy nagyon jól fogom érezni magam ebben az új szerepben: kitalálni és megszervezni a programokat a tábor egészének. Különösen most, hogy már találkoztam a korcsoportvezetői csoport többi tagjával is! Biztos vagyok abban is, hogy ez rengeteg munkát jelent majd, de hogy őszinte legyek, alig várom már, hogy nekiállhassak!

Ez a szuper érzés azért furcsa is. Megszeppenek, amikor arra gondolok, hogy új vagyok ebben a csoportban, és talán nem tudom majd, hogy pontosan mikor mi is történik, és ezzel az örületbe fogom kergetni a többieket. de abban

bízom, hogy elég türelmesek lesznek hozzám, és elmagyaráznak mindent: mi a helyzet és mi a feladatom.

Igazándiból, csak azt szerettem volna elmondni, hogy nagyon-nagyon boldog vagyok, és szurkoljakotok nekem, hogy elérjek annak az útnak a végéig, amelyen még csak most tettem meg az első pár lépést!

Szeretettel,

Miriam Rosențvaig

A februári korcsoportvezetői szemináriumon kezdtem el először belelátni abba, mi is történik Szarvason. Rengeteg új dolgot tanultam az európai zsidó közösségekről, és meglepett, hogy milyen sokat foglalkoznak a zsidó identitásuk erősítésével, és milyen különleges kapcsolatban állnak Izraellel. Sokat tanultam a zsidóság különböző megközelítési módjairól is, és számos bibliai szöveggel úgy foglalkoztam, ahogy azelőtt sosem.

Szarvasról egy Facebook-hirdetésből értesültem – előtte is tudtam, hogy léteznek hasonló táborok az USA-ban, de nem ismertem ilyet Európában. Szerettem volna megtudni Szarvasról minél többet, így hát elküldtem az önéletrajzomat, aztán elmentem egy interjúra, majd egy csoportos meghallgatásra. És végül kiválasztottak. Ezek után találkoztam Mayával és Dorral, akik mindent megtettek azért, hogy a lehető legtöbbet megtudjam a táborról és a szarvasi emberekről.

Izraelben élek, ami kívülről nézve talán egyetlen nagy zsidó közösségnek látszik, azonban nagyon sokféleképpen igencsak megosztott: vallásilag, földrajzilag és kulturálisan egyaránt. Jelenleg Mitzpe Ramonban élek, egy apró és különleges közösségben a sivatagban. Részt veszek egy katonaság utáni programban, ennek keretében együtt dolgozunk, lakunk, illetve tanulunk a zsidóságról és a cio-

nizmusról – többek között a filozófián, a történelmen és a politikatudományon keresztül. Ezen felül a helyi közösségi életbe is bekerültem.

Soha nem jártam még Szarvason, és nagyon izgatott vagyok, hogy mi is lesz a nyáron. A táborban szeretnék minél több, különféle zsidó közösségekből érkező emberrel megismerkedni: szeretném megtudni a véleményüket Izraelről és a zsidóságról, és mindezt magamba zárva jó lenne erősíteni a saját identitásomat. Persze azt is szeretném, hogy egy csodálatos nyarunk legyen tele fantasztikus élményekkel. Az egyetlen dolog, amitől egy kissé tartok, hogy két hónapig Magyarországon leszek, habár egy árva szót sem beszélek magyarul...

Yarden Carmi

Yarden, Miriam és Mitya írásait Barna Lili fordította.

Zsidók a világ körül

Ki mit eszik pészachkor?

Ebben a rovatban találkozhattatok már indiai és etióp zsidókkal, mostani válogatásunkban pedig belekukkantunk több zsidó közösség tányérjába: mi kerül az asztalra a kovásztalan kenyér ünnepén egy marokkói, indiai, ukrán vagy épp egy jemeni család asztalára?

Pészachkor az evés kulcskérdés, hiszen egy csomó étel, amit enni szoktunk, tiltott. Vagyis, minden, ami *chamecet*, kovászt tartalmaz. Egy jó gombás pizza, hamburger vagy kakaós csiga persze egyértelműen ki

van zárva. Így kétszer, de inkább háromszor is jól átgondoljuk, hogy mit eszünk reggelire sajtos melegszendvics vagy müzli helyett, míg megbirkózunk ezekkel a nehézségekkel. De a pészach kaja-fronton rejt még érde-

Ugye ismerős? (Aki mégsem tudná, annak eláruljuk: מצה)

Kézzel készült smire vagy smure macesz.

kességeket: a pészachi szédert egy sor rituális étel is színesíti, ami természetesen szintén más és más a világ különböző pontjain.

Nézzünk tehát bele a tányérokba, hátha még egy-két ötlettel is gazdagodhatsz, ami túlmutat a száraz macesz, főtt tojás és retek édeshármason.

Mi mással is kezdhethetnénk? A *macesz* vagy *máca* vagy *pászka*: a pészach elképzelhetetlen nélküle! A szédertálra három, sértetlen lap kerül be-

Jemeni macesz: puha és mégis chamec-mentes!

lőle letakarva, ami a zsidóság három rétegét jelenti.

A közkedvelt *charószet*, vagy ahogy a családunkban mondjuk, a hajszesz (askenáziul *chrajszesz*), a malter jelképe, mellyel őseink építkeztek. Ezt aztán lehet variálni!

Alma, dió, egy kevés vörösbör: így készítjük mi. Vannak, akik ízlés szerint cukorral ízesítik; mi otthon egy kis fahéjat szoktunk belecsempészni.

Ebbe a perzsa charószetbe piztáciát, kesudiót, mandulát, mogorót, diót, körtét, almát, mazsolát, datolyát tettek, gránátmaléval és vörösbörrel nyakon öntötték, fahéjjal, gyömbérrel, kardamommal, cayenne-borssal, köménymaggal, szegfűszeggel, korianderrel, szerecsendióval ízesítették.

Marokkóban ilyen charószet-golyókat is készítenek datolyából, mazsolából, dióból és egy kevés vörösbörből.

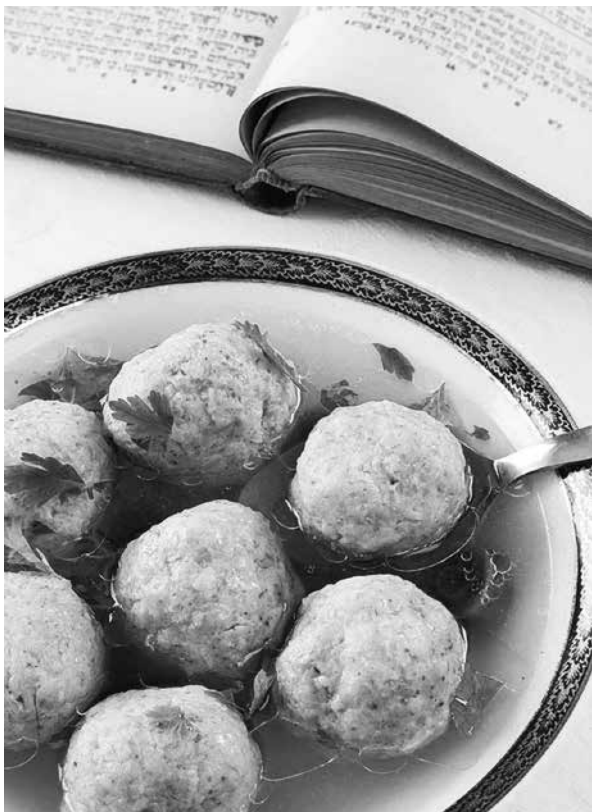
Charószet avagy chrajszesz (a szerző családjában: hajszesz)

Perzsa charószet olajos magvakkal, körtével és egyéb finomságokkal

Marokkói charószet-golyók datolyával és vörösborral

Tálalva: maceszgombócleves és תני"ך

Marokkói bessara, az Észak-Afrikában
őshonos lóbabból készült leves

Borscs sok céklával és még vagy 15 összetevővel

A maceszgombócleves
persze fölülműlhatatlan...
Sőt, van, aki a változatosság
kedvéért még csirkemájjal is
megtölti.

Sok helyen, például
Ukrajnában, Oroszországban,
Litvániában ilyenkor *borscsot*
esznek. Rengeteg elkészítési
módja van ennek a cékla ala-
pú levesnek. Van, aki például
hidegen, marhahússal eszi,
mások melegen, krumpli-
val. Mellé pedig pészachkor
kenyér helyett macesz kerül
az asztalra. A cékla még
Magyarországon is hagyomá-
nyos pészachi alapanyagnak
számít, csak az a kérdés, hogy
szeletelve vagy reszelve kerül-
jön az ételbe?!

Bár az askenázi hagyó-
mány úgy tartja, hogy a bab
és a rizs pészachkor tiltott,
egy másik hagyomány szerint
szokás lóbabot enni, mivel ez
volt a zsidók egyik fő táplálé-
ka Egyiptomban, a rabszol-
gaság alatt. Innen eredhet
ennek a marokkói levesnek, a
bessarának a receptje.

Az áldozati bárány
szimbóluma megjelenik
a szédertálon is (némi
metamorfózist követően sült
csirkenyak formájában), de az
étkezésnek is hagyományos
résztevője: sok közösségben
szokás bárányt készíteni,
mint például ezt a sült
báránycombot krumplival és
répával.

Na ez az a sült báránycomb krumplival és tégelével répával

Kugli, kugl, avagy kugel (קוגל)

Ha már a répánál tartunk, a *cimesz*, az édes répafőzelék sok askenáz háztartásban fontos része az étkezésnek, de *kuglit* is készítenek sárgarépbából – ez a szép narancssárga kép Amerikában készült.

Indiában rendkívül komolyan veszik a háziasszonyok a pészachi készülődést és már rögtön hanuka után nekilátnak a takarításnak, sőt, purim után még ki is festik a házat! Ilyen garantáltan chamec-mentes övezetben készítik el kedvelt főételeiket a *mologachit*, az *ellegalt* és a *masalachit*, valamint ezt a nagyon finomnak látszó kókusztejes palacsintát, az *appamot*, amit az asztaltársaság nagy örömeire sokszor datolyamézzel tálalnak.

Indiai és pészachi kóser – kell ennél több? (Masala chi)

Bár lehet kísérletezni mindenféle süteménnyel maceszlisztből vagy krumplilisztből, nekem a kedvencem mégis anyukám diós süti – ő egy évben egyszer süt, de akkor nagyon! A titok a rengeteg nagymarosi dióban rejlik. De ez az almás rakott macesz is nagyon jól néz ki, és nem is tűnik túl nehéznek az elkészítése! A nagymamám be szokta áztatni a maceszlapokat szőlőlébe.

A sok pészachi étel után jöjjön egy kifejezetten chameces menü is, méghozzá a keleti zsidók *mimuna* nevű szokásához kapcsolódóan. Marókkóban, Törökországban, Jemenben és még néhány közösségben rögtön pészach kimenetele után kezdetét

veszi egy nagy ünnepség, amivel megtörik a pészachot, egyfajta új kezdetként ünnepelve rabságunk végét és a tavasz beköszöntét. Ez egy hatalmas közösségi ünnep, a rokonok, barátok egymást látogatják és természetesen óriási étkezéseket rendeznek, ahol az édes ételek és a chamecé a főszerep! Az egyik leghíresebb étel a *mufleta*, egy

palacsinta-szerű finomság. De a marcipánnal töltött datolya sem hangzik rosszul, igaz?

A világ minden részén sok különféle módon ünneplik pészachot. De a világ bármely szegletére is kerülsz a széder estéjén, egy dologra biztosan számíthatsz: minden házban elhangzik, hogy „aki éhes, jöjjön és egyék!”

Steiner Noémi

Appam hátán appam (a tésztájában finom kókusztejjel)

Barátunk, a mufleta

Csendélet: almás rakott macesz tányéron, villával (olaj, vászon, 100 000 €)

Hová menjünk Izraelben gyerekekkel?

Tel-Aviv és környéke

Izrael nagyon gyerekközpontú hely. Bárhova megyünk, egy kis játszótérbe biztosan belebotlunk. Ha mégsem, akkor is nyugodtan hagyjuk a gyerekeket szabadon mászkálni, nem nagyon tudnak olyat tenni, hogy kiakadjon rajta a környezetük. Ugyanez vonatkozik a kutyákra is. Az időjárás lehetővé teszi, hogy az esős napokon kívül szinte az év egészében élvezzük a szabadban töltött időt. A városi parkok a szülőknek pihenést, a gyerekeknek élményeket biztosítanak. Ha egy mód van rá, vigyünk magunkkal itthonról (vagy esetleg vegyünk kint) egy kis műanyag motort vagy rollert, mert a gyerekek úgy sokkal jobban fogják élvezni a szabad levegőt és a városi sétákat! Többszörösen megtérül a cipekedés és helyhiány okozta kényelmetlenség!

ÉRKEZÉS ÉS INDULÁS

Fel- és leszálláskor érdemes előkészíteni a fényképezőgépet, mert a legtöbb esetben a gépről tisztán lehet látni szinte egész Tel-Avivot. A reptéren is – mint szinte mindenhol Izraelben – van minijátszótér, így gyerekekkel is szórakoztatóan telik a várakozás az indulásra (a hatalmas üzletekről nem is beszélve).

TEL-AVIV TENGERPARTJA

A tengerpart egész évben kellemes kikapcsolódást nyújt az egész családnak. Nyáron

nem ajánlatos kint lenni tizenegy és tizenhat óra között. Télen érdemes gumicsizmát vinni, hogy a gyerekek tudjanak pancsolni és homokozni akkor is, ha nincs igazán jó idő. A naplemente tiszta időben gyönyörű látvány. Tel-Avivban a Bograshov Beach a legkellemesebb, a szállodasor és Jaffó képe megunhatatlan.

HERZLIYA PITUACH

Ha nyugodtabb és tisztább tengerpartra vágyunk, érdemes utazni tíz-tizenöt percre Herzliya Pituach tengerpartjára. Kellemes időtöltést biztosít a fürdőzés mellett egy ki-

sebb bevásárlóközpont és egy kikötő – tele éttermekkel.

GORDON USZODA

Ha már elégünk van a sok homokból, de a strandolást még szeretnénk élvezni, akkor irány a tengerpartra épült Gordon uszoda! A medencék vize enyhén sós. Van hidegvizes és melegvizes úszómedence a nagyoknak és egy kicsi gyerekmedence, ami fölött árnyékoló is van (ez pedig nagy kincs nyáron!). A belépőjegy elég drága, de egész napra szól, ráadásul a strandról többször is kimehetünk, majd visszatérhetünk, akár az egész családdal.

TEL-AVIV, PARK HAYARKON

A Park Hayarkon Tel-Aviv északi részén terül el a nyugat-keleti irányban, választóvonalaként Tel-Aviv és Ramat Aviv között. A tengerparti végén van a Tel Aviv Port, ahol üzletek és éttermek biztosítják a pezs-

HaYarkon park

gő nappali és éjszakai életet. A parkban a nap minden órájában sportoló, futó, bicikliző, babakocsit toló emberekkel találkozhatunk, kiépített futó- és biciklipályával. A területet egy kisebb folyó szeli ketté, amin csónakázni, kenutzeni lehet, de úszni itt tilos. Hat kert, egy kisebb állatkert, kültéri edzőterem, mászófal,

Tel-Aviv a repülőgépről

A játszótérrel kombinált park Herzliján

foci-, kosárlabda- és teniszpályák, valamint játszótérek teszik hangulatossá és hasznossá a parkban töltött időt. Szombaton és ünnepnapokon piknikező családok százai ülnek a fűben, sokan itt ünneplik a gyerekek születésnapját is.

Tel-Avivban jól működő biciklibérlési rendszert alakítottak ki. A zöld biciklik és állomásaik két-három utcánként megtalálhatóak. Sajnos használatukhoz előre regisztrálni kell a neten, viszont a bringahasználat fél órára ingyenes, és bármelyik állomáson ott lehet hagyni a kerékpárokat (lásd a képen).

HERZLIYA PARK ÉS JÁTSZÓTÉR

Herzliján akár hosszú órákat is eltölthetünk a gyerekekkel a parkban, ahol hatalmas mászóka- és csúszdarendszer, hinták és gyönyörű zöld környezet vár ránk. A hely este is kivilágított – a könnyű esti elalvás pedig garantált utána. A park mellett van egy óriási bevásárlóközpont is, a Sivat HáKohávim.

PARK SHEFAYIM, A VÍZIPARK

Nyáron egy egész napos program ellátogatni a Tel-Avivtól tizenöt percre lévő Shefayim kibuc élménypark-

jába. A nagyobb csúszdákon van korhatár, de a legtöbb játékot az egészen kicsik is élvezhetik. Van úszómedence is, ami alkalmas úszásra is.

TEL-AVIV MŰVÉSZETI MÚZEUM

A Tel-Aviv Museum of Art első földalatti emeletén van a gyerekeknek egy foglalkoztató szoba, ahol Andy Warhol stílusban nyomtatokat és arcképeket készíthetnek, lefényképezhetik magukat New Yorkban és a Pop Art legjellegzetesebb tárgyaival ismerkedhetnek meg.

A múzeum új szárnyában látható egy nagyon érdekes, huszonhét méter hosszú, különböző anyagokból készült sárkány, melynek részei és végtagjai az épület minden emeletére benyúlnak. A gyerekek fantáziáját megmoz-

gatja, amint más és más szögből ismerkednek a száz színben és anyagban pompázó teremtménnyel.

A KÁRMEL PIAC ÉS KÖRNYÉKE

A Kármel piac (Suk háKármel) szombat kivételével mindig tele van emberek-

NAHALAT BINYAMIN

Kedden és pénteken a Nachlat Binyamin utcában (a Kármel piac melletti utca)

Igen-igen, ez a מוזיאון תל אביב לאמנות

Vízipark Shefayimban, egy teljes napot is érdemes lehet rászánni

Egy gyereknek is van mit néznie a Nahalat Binyaminon

iparművészek, festők, ékszerészek árulják saját készítésű tárgyaikat. Az egyedi kézműves munkák fából, üvegből, agyagból, ezüstből, aranyból készülnek, gyakran ott helyben, a szemünk láttára. Minden korosztály talál magának nézegetnivalót a kavalkádban.

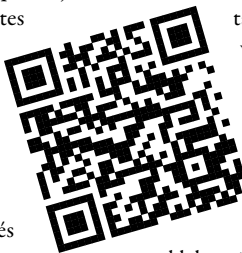
ROTHSCHILD ÚT

A Rothschild út tíz perc sétára van a piactól. Mára már szinte az összes régi Bauhaus épületet felújították, és jó néhány modern épületet is építettek a hosszú utcában, melyen közepén végighúzódik egy sétáló rész. A Rothschild 16. szám alatti épületben kiállították ki Izrael államát, melynek emlékét egy kis múzeum őrzi, melynek berendezését nem változtatták meg azóta sem. A Rothschild út másik végén (ami nem rövid,

de nagyon szép séta) van a Hábima – a Nemzeti Színház és Koncertterem.

GAN HAIR

A Gan HaIr egy családi-as hangulatú, közepén teljesen nyitott kétszintes bevásárlóközpont. A földszinten nagyon jól megépített ingyenes játszótér működik. Az épület a Városháza (magas és csúnya épület) mellett van, ahol lelőtték Jichák Rabint. Egy körbekerített kis hely őrzi a tragikus esemény emlékét (ne számítsunk valami nagy látványra). A Városháza előtti tágas tér őrzi Rabin nevét. Itt gyakran vannak koncertek, könyvvásárok, extrém sportolók bemutatói, vízi csaták, de sokszor tüntetések is.

JAFFA (YAFFO)

Kihagyhatatlan élmény felmenni Jaffóra, sétálni egyet és lenézni a tengerpartra. Érdeemes felmenni egyszer nappal, egyszer pedig este.

RAMAT AVIV

Ramat Aviv Tel-Aviv északi körzete. Itt található a tel-avivi egyetem campusa, benne a Diaszpóra Múzeummal. Ha már arra járunk, érdemes bemenni a bevásárlóközpontba is (Ramat Aviv Mall), mert különösen szép, tágas és hangulatos.

DIZENGOFF

Szinte Tel-Aviv jelképévé vált a Dizengoff út szökőkútja és az utca végén található nagy bevásárlóközpont. A rengeteg látnivalónak, megvennivalónak és köszönhetően könnyedén el lehet tölteni a két épületből álló központban néhány órát. Kedden és pénteken régiségpiac üzemel a szökőkút melletti téren. Nagy leírásokkal találkozhatunk az üzletekben az év szinte bármely időszakában. A gyerekek számára is itt találunk mini-játzóteret.

SAFARI RAMAT GAN

A Safari Ramat Gan nagyjából húsz percre fekszik Tel-Aviv belvárosától (persze ez forgalomtól függően változhat). A Safariiba autóval kell bemenni, a területen az állatok szabadon mozognak és odajönnek az autóhoz némi élelem reményében. A Safari honlapján sok fontos információt találunk, érdemes megnézni látogatás előtt pl. az állatok etetésének időpontját vagy a Safari-vonat menetrendjét.

Jaffa/Jaffó/Jaffo/Yafo/ יַפֿוֹ éjszaka

HATAHANA

A Tahana egy kis kulturális központ Tel-Aviv és Jaffó között a tengerparti úton. 1892 és 1948 között vonatállomás volt, innen ered a neve (a *tábhána* szó állomást jelent). A nagy területen kisebb-nagyobb épületek állnak, melyek kiállításoknak, éttermeknek, kulturális eseményeknek, kirakodóvásároknak, gyerekprogramoknak, koncerteknek adnak otthont. A régi idők hangulata és a modern művészeti irányzatok remekül összhangban vannak az állomáson, ahová a síneken éppen befut egy mozdony. A gyerekeknek hozunk valamilyen játékot, mert az épületek annyira nem fogják őket érdekelni, de egy kismotorral vagy labdával kényelmes eljátszhatnak, amíg mi nézelődünk.

Verő-Bán Linda

Forrás: <http://zsidongo.hu/izrael-tel-aviv-gyerekekkel/>

Kézművesfoglalkoztató gyerekeknek a Tel-Aviv Művészeti Múzeumban

A Gan HaIr közepén nyitott része

Három kép az albumomból

Avagy Izraelből jöttem, onnan is csak szöktem...

Voltam már néhányszor Izraelben. Régi ismerősként köszöntöttük egymást. Amikor már egyre közeledünk a talajhoz, amikor kinéznek a repülőgép ablakából pálmák látványa fogad és verőfényes napsütés (némi túlzással, mivel sötétben érkezem) és elfog az ismerős „Izraelbe-érkeztem” érzés. És tudom, hogy majdnem három, egészen különleges hét vár rám. „Katt!” – kész az első fénykép.

A CSALÁD

Először is a nővéremet és a családját látogattam meg Mitzpe Yerihóban, a sivatagban. Amikor itt vagyok, mindig eszembe jut Szarvas, több okból is. Egyrészt a hét unokahúgom és -öcsém garantálja, hogy úgy érzem magam, mintha egy vérbeli negeves

csoportom lenne. Másrészt ott a sábat: ebben a jisuvban, amikor eljön a sábat, megáll a forgalom és mindenki szépen felöltözve, még vizes hajjal, hangos „sábat sálomokkal” siet az utcán a zsinagógába. Mindenki. Kivéve, aki otthon készül az ünnepi vacsorára. Egészen más, mint itt Budapesten. Itt, akárcsak Szarvason, a sábat valóban a béke kiszigete.

A KORCSOPORT-VEZETŐK

Nagy nehezen búcsút vettem a családomtól és a korcsportvezetői szeminárium felé vettem az irányt. Minden évben hosszas felkészülés előzi meg a tábor: most is egy héten keresztül okosodtunk, épültünk, szépültünk, programokat terveztünk a 110%-hoz. Jártunk Jeruzsálem-

ben, Tel-Avivban és egy Tuval nevű kibucban is, ahol kiálltunk egy szikla szélére, lenéztünk, és azt mondták nekünk, hogy „nézzétek csak, ez itt a Galil”. És pár nappal később pedig, ha hiszitek, ha nem, igazi, hamisítatlan ebédői életmódban volt részünk, mert – és most jól kapaszkodjatok meg – részt vettünk egy igazi Meir Hermon koncerten! És persze nem bírtunk magunkkal: amint fölcsendült a *Ma Tamar*, vonatozva kezdtük körbejárni a kis kávézót, a többi vendég és felszolgáló nem kis csodálkozására.

AZ ELLENÁLLÓK

A szeminárium után még néhány napot két jó barátom társaságában töltöttem Izraelben azért, hogy kicsit többet tudjunk meg a második világháború alatti cionista ifjúsági

szervezetek magyarországi ellenállásáról. Ez így kicsit bizonyult hangzik. Miről is van szó? Az általam valószínűleg már sokat hallott Somer meg Hanoar, Habonim és Bnei Akiva története jó régre nyúlik vissza. Az elmúlt nagyjából száz évben ezek az ifjúsági szervezetek rengeteg változáson mentek keresztül és végigtekintve a történetükön, azt hiszem, úgy lehet a legjobban megfogalmazni a lényegüket, hogy mindig olyanok voltak, amilyeneknek lenniük kellett. A holokauszt idején sem volt ez másként: ők voltak azok, akik a leggyorsabban rájöttek, mit kell tenniük: akár az életük árán is menteni a zsidókat.

Több módszert is alkalmaztak: átszöktették őket a határon más országokba, gyerekházakat működtettek, ahol több ezer gyermeket ápoltak és védtek, élelmet szereztek és vittek a gettó lakóinak. De talán a legfontosabb feladatuk az volt, hogy hamisított iratokkal láttak el szökevényeket. Egy kis tinta és az illetőt máris nem Kohn-nak, hanem Kovácsnak hívják, válása pedig zsidó helyett római katolikus. Ezzel az új identitásával immár majdhogynem nyugodtan sétálhat az utcán. Ez így egyszerűen hangzik, de elhíheted, nem volt az.

Hol ér össze ez a történet az én történetemmel? Ha egészen az elejéről szeretném kezdeni, akkor nyolc évvel ezelőtt, amikor úgy döntöttem, hogy someres leszek. Így kapcsolódtam be a tör-

ténetbe, amit száz évvel ezelőtt kezdtek írni és aminek része David Gur is, akivel egy napsütéses délutánon találkoztunk Ramat Ganban. Ő volt ugyanis az, aki az irathamisítást vezette. Már néhány hónappal az utazásunk előtt kapcsolatba léptünk vele. Amikor e-mailt írtunk neki, remegett a kezem. A válaszáat látva, hogy szívesen találkozik velünk és mesél, szóhoz sem tudtam jutni. Amikor először föl hívtam telefonon, a szívem ki akart ugrani a helyéből, úgy izgultam. És amikor leparkoltunk a házuk előtt és ott várt az utcán, már nem is volt furcsa érzésem: egy kedves bácsival találkoztunk, aki barátként üdvözölt minket. Teával és süttivel kínált, megkérdezte, kik vagyunk, meghallgatta a terveinket, érdeklődött, hogy milyen most a Somér és mi a helyzet a kénben (igen, mi ma a szervezetet Somernek hívjuk, a fészüknek pedig kennek, de ők 1944-ben még máshogy ejtették). Ez a találkozás nagyon fontos volt számunkra. Úgy dön-

töttünk, hogy megírjuk az ellenállók történetét, hogy az akciófilmekkel vetekedő sztorik mindenkihez eljuthassanak, életre keljenek, ne felejtjük el őket.

Találkozni azzal, aki ott volt az események sűrűjében, és aki első kézből mesélte el nekünk a saját történetét... felbecsülhetetlen!

Őt órán keresztül mesélt nekünk, miközben együtt pizzáztunk. Megismerkedtünk Naomival, a feleségével, akivel együtt keltek át a háború után az Ipolyon, Izrael felé jövet, valamint Bennel, aki filmet készített az ellenállókról. Meghallgattunk rengeteg izgalmas és szívszorító történetet. Volt, amikor hajsza hűján múlt, hogy az összes felszerelésükkel, hat bőröndnyi szerzőszámmal és papírral el tudták hagyni a bűvőhelyüket, mielőtt rajtuk ütöttek volna. A lebukás pedig az ő életüket és az egész szervezetet veszélybe sodorta volna. Azt is megtudtuk, hogyan kell professzionálisan iratot hamisítani, de még nagyon-nagyon-nagyon sokat

kellene ahhoz gyakorolnunk, hogy pontos hologramot és dombornyomást tudjunk rajzolni. (Jó, ha tudod: ebben az időben az igazolványok papíralapúak voltak, kézzel töltötték ki őket, pecséttel hitelesítették, és az ellenállók nagy öröme, a legtöbb ekkor még nem volt fényképes. A legfontosabb irat a rendőrségi bejelentő volt, amivel tudták igazolni, hogy kik ők és hol laknak. Ezen kívül születési bizonyítványok, házasságlevelek, keresztlevelek, védlevelek, katonai alkalmatlansági igazolványok és még sok egyébféle igazolvány is megtalálható volt az irathamisítók repertoárjában.)

Másnap Eli Netzerrel találkoztunk a Dalia nevű kibucban. Ő a háború után a *Hasomér Hácájir* (tényleg így írták!) tagja lett és 1949-ben, nagyjából hatvan társával együtt átszöktették Izraelbe. Az úgynevezett *tijul* lényege az volt, hogy a gyerekek maguk sem tudták, hogy *alijázni* fognak (vagyis Izraelbe mennek): kétnapos kirán-

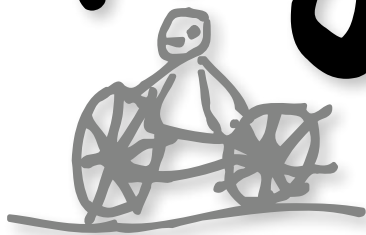
dulásra indultak, a román határon azonban a madrichjaik elmondták nekik, hogy egy óra gondolkodási idő után választhatnak, hogy hazamennek, vagy a határt átlépve elindulnak *Erec Jiszróélba*. Csak egy lány választotta a visszafordulást. Eli azóta a Dalia kibucban él és csodás verseket ír. Körbe is sétáltunk – gyönyörű, nyugodt, szép és rendezett lakóházak és intézmények, mindenütt zöld fű és színes virágok, teljesen idilli. Szinte hihetetlen, hogy amikor fiatal kamaszként oda került, egyetlen fügefá árvalkodott egész Daliában, ők sátrakban aludtak és az első feladatuk az volt, hogy tisztítsák meg a területet a mindent beborító kövektől.

Amikor kint voltunk, épp eperszezon volt. Visszafelé a repülőn megettünk egy doboz epret, hoztam datolyát, pekándiót, csokit, halvát és a fényképeimet. Még annyi van, amiről nem meséltem... de majd egy másik alkalommal.

Steiner Noémi

Négy évszak, két kerék

Túlélőgyakorlatok nagyvárosi kerékpározáshoz IV.

Kedves kerékpárodzó emberszabású barátaim! Folytassuk hát a biztonságos városi bringázás mibenlétének és trükkjeinek számbavételét! A KRESZ ismerete és szabályainak betartása önmagában ugyanis nem mindig elég ahhoz, hogy az ember gyorsan, ám egyúttal testi épségét is megőrizve érkezzon célba. Nem árt tehát, ha minden kerékpárra ülő megismeri az előző bringásgenerációk nagyvárosi forgalomban szerzett tapasztalatait. Ezzel csak növeli a saját biztonságát, nemkülönben közlekedésének hatékonyságát. Mert bringázni jó, városban meg különösen hatékony közlekedési forma is.

AZ előző részben foglalkoztunk azzal, hogyan alakult a városi kerékpáros forgalom közlekedésmérnöki megítélése, miként változott meg a várostervezésben elfoglalt helye, és miért is vezet a növekvő biciklis forgalom, valamint ennek az autós forgalomba való integrálása

egyre nagyobb közlekedésbiztonsághoz – nagyon röviden és leegyszerűsítve: ha több a bringás a közutakon, akkor az autóvezetők is egyre inkább hozzászoknak, hogy figyelni kell rájuk. Előkerült a KRESZ *látni és látszani* elve, miszerint kövessünk el mindent azért, hogy időben meglásson minket a többi közlekedő, hord-

junk például feltűnő színű ruházatot, lássák azt is, mik a szándékaink a közlekedésben, tehát időben jelezzük kanyarodási vagy megállási szándékunkat, és ami talán a legfontosabb, hogy szürkületben és este legyen szabályosan kivilágítva a bringánk! Tehát elől és hátul is legyen lámpánk, ami lehet akár villogó is. Városi

forgalomban nagyon fontos az is, hogy folyamatosan tájékozódjunk a körülöttünk mozgó járművekről és figyeljünk arra is, mi következik az előttünk álló útszakaszon – tehát alakítsuk ki a gyakori és rendszeres körütekintés rutinját. Ezekhez kapcsolódva folytassuk hát a hasznos tapasztalatok számbavételét!

SÁVOM-SÁVOM, MONDD MEG NÉKEM...

Ha mindent megtettünk és megteszünk a láthatóságért és a folyamatos tájékozódásért, a következő fontos feladatunk annak végiggondolása, hogy a forgalom résztvevőjeként hogyan viselkedjünk az úton. A *kiszámíthatóság* mellett (pl. hogy jelezzük a kanyarodási szándékainkat) fontos még a *határozottság* és a *következetesség*. Pontosabban a kiszámíthatóság fontos összetevői ezek, ekkor ugyanis a következő lépéseink nem érik váratlanul a többi közlekedőt. Ha forgalmi sávban haladunk, lehetőleg ne pilickázzunk jobbra-balra. Na, de miért is tennék ezt? Ja, hogy csatornafedelek jönnek, meg traktoralkatrészeket sodor elénk a szél, az út széle pedig töredezett és a sávonkon belül beljebb kell kormányoznunk? Na, hát éppen ezért határozottan foglaljuk csak el a forgalmi sávunkat: a legbiztonságosabb az, ha annak nem a legszélén, hanem kb. a külső egyharmadánál tekerünk, lehetőleg egyenesen (no persze az út kanyarodását követve). Ha úgy érezzük biztonságosabbnak, akár a sáv közepén is mehetünk, erre 2010 óta a

KRESZ lehetőséget biztosít a kerékpár-

rosnak, bármit is állít erről egy autójából kiszóló sofőr. De mi is az előnye a sáv harmadánál vagy felénél való haladásnak? Ha nem szorosan az út szélén megyünk, akkor egy esetleges úthiba elkerülésére rögtön két irány is előttünk áll (balra vagy jobbra), és forgalomban az útpadka felé kerülni gyakran biztonságosabb – főleg, ha előtte időnk sincs hátrapillantani. A határozott sávfogalás másik előnye, hogy arra ösztönzi a minket előzni készülő autósokat, hogy ezt sáv váltással tegyék meg – ez pedig nagyobb és biztonságosabb oldaltávolságot jelent az előző gépjármű és az előzőtt kerékpáros között. A gyakorlat azt mutatja, hogy szorosan az út szélére húzódva elég sok autós inkább megkockáztatja a sávon belüli előzést, ez esetben a járműveink közötti oldaltávolság jóval kisebb lesz, illetve egy hirtelen felbukkanó úthiba vagy durvább csatornafedél előtt is egy irányba lehet csak menekülni: befelé. Alternatíva az úthibában való esetleges felbukás, annak minden kellemetlen következményével, esetleg a vészfékezés, ami forgalomban szintén balesetveszélyes. Könnyen belátható: a kis oldaltávolság és mondjuk egy elénk kerülő kátyú kettőse már jóval nagyobb baleseti kockázatot jelent, mint amit a határozott sávfogalásunk valaha jelenteni fog.

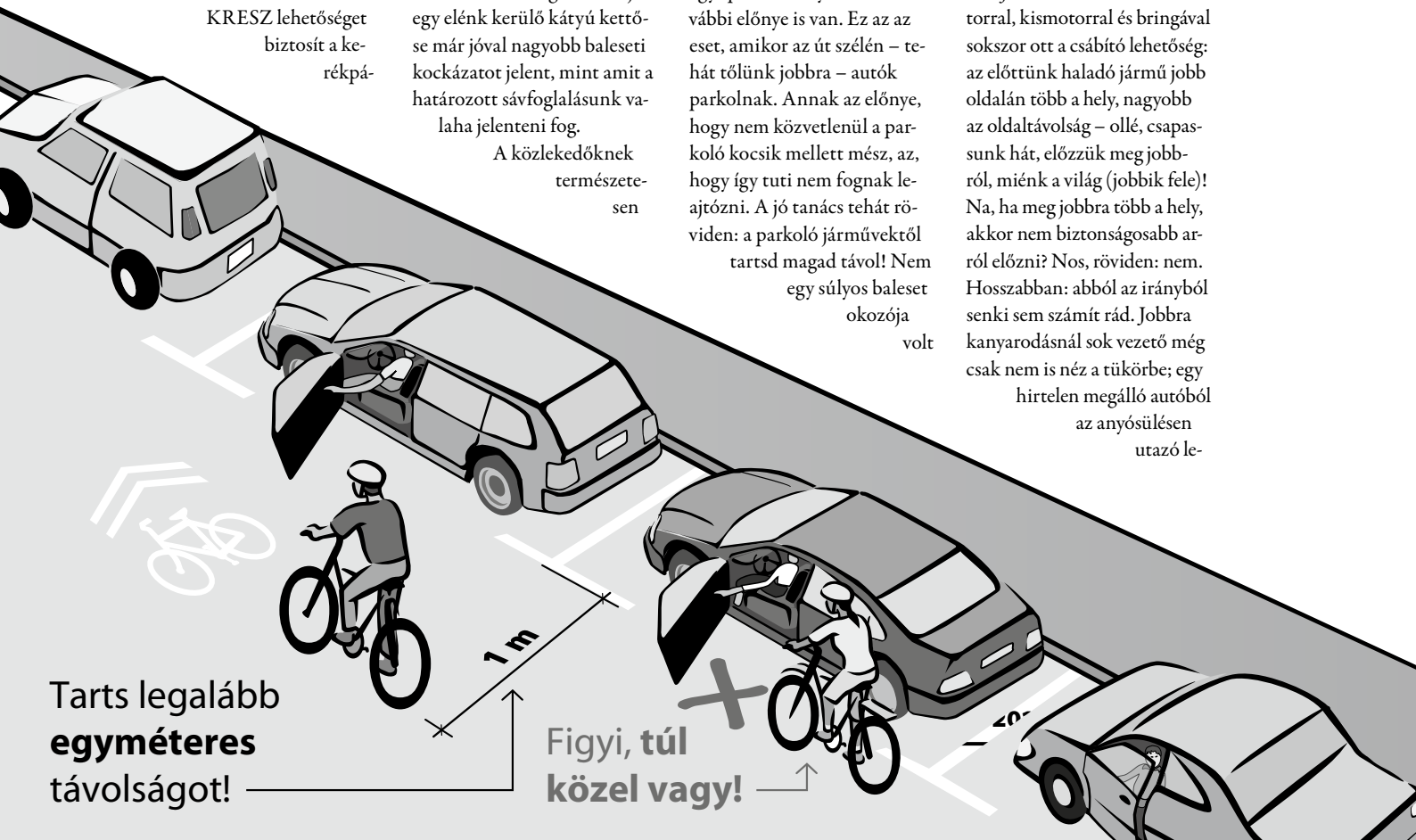
A közlekedőknek természetesen

folyamatosan mérlegelniük kell azt is, hogy miképpen hatnak magára a közlekedésre, ezért bringásként is figyelniük kell arra, nem akadályozzuk-e aránytalanul a többi jármű, pláne a tömegközlekedési eszközök haladását. Amennyiben egy többsávos út külső sávjában haladunk, ez nem para, ha azonban a haladási irányunkban egyetlen (és keskeny) sávban haladhat csak a forgalom, ahol az előzést a körülmények is nehezítik, úgy fokozottan figyelniük kell a mögöttünk zajló forgalmat is. Ha mondjuk egy emelkedő miatt lelassulva túlságosan feltartanánk a közlekedést, egy tömött buszt, vagy éppen egy megvadult rozsomákcsoport akadályoznánk a haladásban, nyugodtan álljunk félre, legfeljebb szusszanunk egyet, míg a gyorsabb közlekedők továbbhaladnak. A legtöbb sofőr hálás az ilyen gesztusért, sokan magukban máris egy jó pontot jegyeznek fel a kerékpárosoknak. Ennek pedig mi örülünk. Az előzékenység a legtöbbször egyébként is hasznos, meg jó érzés is, és például csökkenteni képes a közlekedőkben időnként gyülemelő agressziót. A határozott sávfogalásnak egy speciális helyzetben további előnye is van. Ez az az eset, amikor az út szélén – tehát tőlünk jobbra – autók parkolnak. Annak az előnye, hogy nem közvetlenül a parkoló kocsik mellett mész, az, hogy így tuti nem fognak leajtózni. A jó tanács tehát röviden: a parkoló járművektől tartsd magad távol! Nem egy súlyos baleset okozója volt

már az ajtaját figyelmetlenül, körülnézés nélkül kinyitó autós. Kinyíló kocsiajtó élbe bringával becsapódni nem az a dolog, amit születésnapjukra sokan kérnének (erről tudna mesélni néhány barátom). Az egyik legsúlyosabb kerékpáros baleset pedig talán az, amikor egy parkoló autó kinyíló ajtajába ütköző bringás az útra zuhan, akit aztán elgázol a mögötte jövő jármű. Sajnos volt már erre is példa. A megoldás: a parkoló autóktól tartsd magad távol! Sokszor az útról nem is látni, hogy ülnek-e egy parkoló autóban, ezért hát sose legyél biztos abban, hogy úgysem nyitják ki egyik kocsiját sem. És megint csak: a forgalomban nincs arra idő, hogy folyamatosan a parkoló autókát sasold, vajon ülnek-e bennük, vajon kinyithatja-e valaki az irányodba eső ajtót. Szóval, még egyszer: a parkoló autóktól tartsd magad távol!

JOBBRÓL JÓ... NAGY KAMION

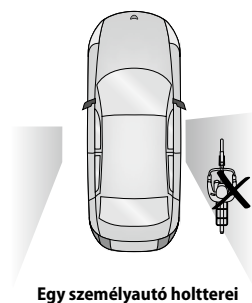
Van a KRESZ-nek egy régésrégí alapvetése, amit azonban nem árt az egyenymotávú közlekedési eszközök vezetőinek újra és újra az eszébe vénsni: *tílos a jobbról előzés!* Okkal. Motorral, kismotorral és bringával sokszor ott a csábító lehetőség: az előttünk haladó jármű jobb oldalán több a hely, nagyobb az oldaltávolság – ollé, csapassunk hát, előzzük meg jobbról, miénk a világ (jobbik fele)! Na, ha meg jobbra több a hely, akkor nem biztonságosabb arról előzni? Nos, röviden: nem. Hosszabban: abból az irányból senki sem számít rád. Jobbra kanyarodásnál sok vezető még csak nem is néz a tükörbe; egy hirtelen megálló autóból az anyósülésen utazó le-

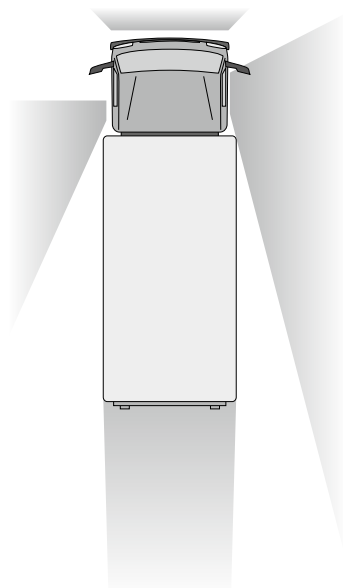
Tarts legalább
egyméteres
távolságot!

Figyi, túl
közel vagy!

het, hogy éppen kipattanni készülő, és szinte biztos, hogy körbenézés nélkül nyitja ki az ajtaját; egy sávharmadnál vagy sávközépen haladó bringás (vagy motoros) lehet, hogy az elé kerülő úthibát jobbról kerüli meg, és a sort még sokáig folytathatnám, miért is árthat az egészségre a jobbról előzés. Végszükség esetében (pl. amikor hirtelen lefékeznek előtted) vetemedj csak arra, hogy jobbról kerülj meg egy járművet. Ha mégis ez történik,

Egy személyautó holtterei

Egy teherautó vezetője által be nem látott részek, az úgynevezett holtter

akkor sokkal nagyobb figyelmet és jóval lassabb haladási sebességet kíván a dolog. Különleges eset a piros lámpánál álló kocsisor melletti elhaladás. Ezt a KRESZ is lehetővé teszi, tehát szabályos a piros lámpánál álló autók jobb oldalán előre-menni a lámpáig. Annak ellenére, hogy ez szabályos, itt is fokozottan óvatosnak kell len-

ned, ugyanis egy előttem váratlanul kiszálló utas ugyanúgy ajtajára tűzhet. Kellemetlen élményektől és következményektől mentheted meg magad, ha ilyen esetekben óvatos vagy.

Fontos tudnivaló még, hogy a gépjárműveknek mindig van úgynevezett *holttere*. A nagyméretű, személy- vagy teherszállító járműveknek még az autókénál is nagyobb.

Azt a helyet nevezzük holttérnek, amit a járműve fizikai kiterjedése miatt nem lát annak vezetője. Ezek a helyek tipikusan a gépjármű melletti oldalsó-hátsó területek, de további magyarázatok helyett inkább nézd meg a mellékelt ábrát, egyből világos lesz, miről beszélünk (a képért köszönet a Magyar Kerékpárosklubnak!).

Ha bárki egy jármű holtterében tartózkodik, akkor a sofőr számára gyakorlatilag láthatatlan, így a vezető nem is tudja mérlegelni, hogy a döntései (mint pl. a kanyarodás) milyen hatása lesz a holtterben tartózkodóra. Gondold el: egy teherautó-sofőr a külső sávban jobbra akar kanyarodni, indexel, a fordulás megkezdése előtt természetesen bekenéz a visszapillantó tükrökbe (még a jobboldaliba is), de nem lát semmit, ami útjába esne, ám mindeközben egy gyanútlan és felkészületlen kerékpáros jobbról előzi a teherautót, annak indexét nem is veszi észre, és ha ennek a kerékpárosnak fogalma sincs a holttér létezéséről,

rádadásul éppen ebben a zónában tartózkodik, akkor azt sem fogja tudni, hogy a sofőr számára ő frankón láthatatlan. A vezető pedig megkezdheti a kanyarodást. A teherautó mondjuk ~7500 kg, a bringás és a bringája meg ~100 kg. Az két test ütközésének hatásai a fizika törvényei alapján előre, jó közelítéssel kiszámíthatóak.

Meglehet, hogy a fenti példák nem egyszer félelmetesek, de ne vegyük el a kedved a városi bringázástól. Inkább serkentessen gondolkodásra! Bringázni nagyon jó dolog, a városban hatékony közlekedési forma és ha figyel rá az ember, akkor kiváló testedzés is. Éppen azért néztük végig a fentiek, hogy a tipikus veszélyhelyzeteket elkerülhesd. Ilyesmi sokszor adódik a hétköznapijainkban, és nem csak a közlekedésben,

ezért is kell felkészülnünk a leggyakoribb veszélyekre – ugyanúgy az utakon, mint ahogyan máshol is. Kiskorunkban azt is megtanították nekünk, hogy ne nyúljunk köztűvel a konnektorba, vagy ne nyaljuk meg a dízelmozdonyt. Ha már tudjuk, mire kell figyelni, milyen helyzeteket kell elkerülnünk, joggal érezhetjük magunkat nagyobb biztonságban. Ha nem veszünk tudomást ezekről a kockázatokról, attól még nem szűnnek meg, legfeljebb gyanútlanul sétálunk bele egy olyan helyzetbe – akár szó szerint és gyalogosan –, amiből aztán bajunk lesz. Pedig meg is előzhattük volna azt a bajt. Szóval, készülj fel, és rakd meg azt a pár kilométert, ami ma is előtted áll!

Furfangos Levesmester
a bringás csávó

Fotó és Photoshop: Erik Johansson

Könyv- ajánló

Gary Shteyngart: Orosz rulett kezdőknek

Konkrét Könyvek Kiadó,
Budapest, 2007.,
521 oldal

„Az orosz rulett kezdőknek” című Shteyngart regény felhőtlen szórakozást és sok röhögést biztosít. Vlagyimir Gurskin, a főszereplő, egy amerikai orosz zsidó, aki annyira *nebach* (jiddisül: lúzer), hogy még a saját anyja is „Lúzeruskának” becézi. A történet indulásakor Vlagyimir, avagy Vologya, avagy

Vologyecska – ki hogyan becézi – rettentő unalmas hétköznapijai éli a New York-i bevándorlási hivatalban, hozzá hasonlóan szerencsétlen orosz bevándorlók ügyeit intézve. Az egyik kuncsaft, egy bácsi, azonban korántsem olyan lúzer, mint a többiek, egyből rá is jön, hogy Vlagyimirt könnyű behúzni a csőbe, így aztán beszervezi egy gyanús maf-fiaügyletbe. Innentől Vologya napjai már-már túlságosan is izgalmassá válnak.

A nem éppen talpraesett Vologya kalandozásai Právában, egy maffiaparadicsomban

Bobekkel, a gyilkolós maffiózóval, számos humoros helyzethez vezetnek. A fordulatos regény több mint ötszáz oldallát végigkíséri az európai zsidó bevándorlók hányattatásain keresztül megmutatott nagy amerikai álom szatírája. Főleg golánosok és hermonosok figyelmébe ajánlom.

Isaac Bashevis Singer: A rabszolga

Novella Kiadó,
Budapest, 2004.,
252 oldal

Nem ez az első alkalom, hogy Isaac Bashevis Singer művet ajánlok nektek itt, a Szarvas Times-ban. Több oka is van ennek. Egyrészt zseniális írónak tartom, másrészt nagyon termékeny szerző lévén (és hosszú életének köszönhetően) rengeteg könyvet írt sok különböző műfajban, és különböző korosztályok számára. Ő egy olyan szerző, akinek minden műve simán besorolható a zsidó irodalomba, aminek a meghatározásán pont annyit lehet és szoktak is vitatkozni, mint azon: mi az, hogy zsidó.

Most Singertől „A rabszolga” című regényt szeretném ajánlani, elsősorban idősebb galilosoknak és golánosoknak. A főszereplő, Jákob a XVII. századi Lengyelországban élő zsidó, aki a Hmelnickij által vezetett kozák felkelést kísérő pogromokban elveszíti családját, őt magát pedig eladják rabszolgának és egy lengyel parasztszalád szolgálatába kerül. Habár Jákob Isten rabszolgájának tartja magát, ahogy az egész emberiséget is, a történetből az bontakozik ki, hogy ő a legszabadabb a szereplők

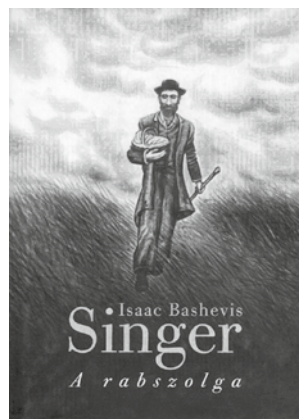
közül. Az ő zsidó hitét egyáltalán nem jellemzi az a klasszikus,

Pál apostol által hangoztatott leírás, miszerint a zsidók csak a törvények betűjéhez ragaszkodnak, és nem akarják megérteni azok lényegét. Jákob hitének lényege az ember kapcsolata embertársaival. Felismeri sok zsidó hittestvérében „az indulatost, a fennhéjázót, a hajbókolót, a csalárdot”, akik miközben hibátlanul betartják a bonyolult rituálékat, megszegik Isten parancsolatait, mert rosszat akarnak embertársainak. De ugyanakkor milyen keresztények korának keresztényei, akik zsidó embertársait lemeszárrolják?

A történet mondanivalója a vallás igazi tartalmáról azonban egyáltalán nem szorítkozik a zsidóságra, és azt sem sugallja, hogy csak a zsidóság keretein belül létezik igazi hit. A zsidó Jákob és a keresztény Wanda egymásra találása általánosan emberi történet, akkor is, ha Jákob azzal magyarázza összetartozásukat, hogy Wanda valójában zsidó lélekkel született. Habár nagyon is konkrét történelmi körülmények között játszódik a történet, az ember úgy érzi, hogy bármikor történhetne, sőt, mindig is történik. Singer a történelmiből a mitikus időbe emeli át ezt az elbeszélést, a mitikus időben pedig nincs előbb és nincs később. Nincs értelme annak a kérdésnek, hogy Orpheusz az előtt, vagy az után ment-e le az Alvilágba, hogy Héraklész [Herkules] kiállta a tizenkét próbát. Habár az ószövegségi utalások miatt Jákob és Wanda szerelme

ezernyi szállal kötődik a bibliai Jákobhoz és Ráchelhez, Ábrahámhoz és Sárahoz, ami sajátosan zsidó történetre teszi ezt a regényt, a mítosszá emelésével Singer igazi általános emberi történetre tette. A Biblia úgy lett megszerkesztve, hogy a történetek időrendbe állíthatók, de Singer világában Ábrahám és Sára, Jákob és Ráchel (az igazhitű férfi és a pogány nő) egymásra találása, illetve Jákob és Ézsau (a zsidók és a pogányok) harca folyamatosan megismétlődik, és korokon átível. A regénybeli Jákob története is azért történhet bármikor, mert

a középpontjában két olyan dolog áll, amelyek az emberi élet lényegéhez tartoznak, a történelmi kortól függetlenül: a szerelem és az Istenhez való vi-

szony. Legalábbis „A rabszolga” sajátos mitikus zsidó világában mindenképpen.

A regénybeli Jákob és Wanda nagyon kalandos életre kényszerülnek, mivel az ő korukban halálbüntetés jár a zsidóságra való betérésért. Wanda tehát eredeti identitásának titkolásával, Sáraként kezd új életet, miután betért és összeházasodott Jákobbal. Természetesen ehhez messzire el kell vándorolniuk Wanda falujától. Minthogy Wanda nem beszél jiddisül, és ha beszélne is, hamar lelepleződne, hogy az anyanyelve lengyel, még némának is kell tettetnie magát, hogy ne keltsen gyanút. A további fejleményekről hallgatók, hogy maradjanak meglepetések. A cikk célja csak az volt, hogy elkezdjétek olvasni ezt a regényt. Aki egyszer elkezdi, nem tudja letenni.

Kelemen Ági

SZÍNHÁZI AJÁNLÓ

EGY szép téli péntek estén, a vizsgaidőszak közepén nagyban tanulunk a könyvtárban az egyik barátnőmmel, mikor hat óra hét perc körül megkérdezi, nincs-e kedvem színházba menni. Gyorsan mérlegelem a helyzetet: ma már úgysem fogok többet tanulni, más programom nincs, rég voltam színházban és amúgy is: egy ismerősöm is játszik a darabban. Így hát arra jutottam, persze, menjünk, jó lesz. A széljárás a kedvünkre játszik, a villamos éppen érkezik, már ott vagyunk a Madách téren az Örkény színházban, és még arra is van időnk, hogy bekapjunk egy-két falatot. Arról már nem is beszélve, hogy a pótsték helyett egy sokkal jobb helyre sikerült leülnünk. A döntésünk eddig jónak bizonyul. Irány a ruhatár, prospektusszerzés, helykeresés, bocsánatkérés, helyfoglalás, párbeszéd: – Mit is nézünk meg? – kérdezem. – A képzelt beteg című előadást Mohácsi János rendezésében. – A Molière darabot? – Igen, de ez nem egészen olyan, újraírták, így csak irány-

KÖNYVTÁRBÓL SZÍNHÁZBA...

...AVAGY HOGYAN FORDULT FEL A PÉNTEK ESTÉM KÉT PERC ALATT

mutatás az eredeti: „Molière úr után, helyett, és valahol neki is” – olvassa fel a szórólapról barátnőm. – Ah, oké, várj, némítsd le a telefonod! – Jól van, nyugi, már lenémítottam, inkább figyelj, mert kezdődik!

És tényleg elkezdődik. Körülbelül negyven perce még a könyvtárban ültem, most meg *randomul* színházban vagyok. Aztán sötét lesz, nagyon sötét és félelmetes. Hangokat hallok, olyan, mintha nem

is itt lennék, hanem valahol máshol. Pár másodperc múlva bekerülök egy előadás kelles közepébe. Valaki éppen a gyógyszerét keresi, történetesen ez a valaki Argan, a főszereplő, akit Gálffi László alakít. Egyik nap beállít hozzá a halál. Igen, ez így morbidan hangzik, pedig így van. Beállít hozzá és lepkegyűjteményéhez. Argan teljesen kiakad. Amúgy is hipochonder, de ez még inkább rányomja bélyegét az összes halálos betegségére. Aztán végül történik egy furcsa félreértés. A halál elnézte, vagyis inkább félreolvasta, és nem is Arganhoz kellett volna mennie, hanem Molière-hez. Igen, kedveseim, a halál diszlexiás. Persze állítása szerint a számokhoz nagyon ért, de a betűk, azok már gondot okoznak neki. Argan pár pillanatra megnyugszik, majd még idegesebb lesz, mert a halál megígérte, hogy vissza fog térni. Beállít ekkor Beline, Argan második felesége. Róla annyit érdemes tudni, hogy minden áron szeretné megszerezni Argan örökségét. Nehéz viszont rávenni Argant, hogy

írjon alá bármit is, mert gondolatait lefoglalja előző találkozására a halállal. A felesége inkább örül, mint szomorú, ezért egyre inkább forszírozza, hogy írja alá a végrendeletét. A történet tovább bonyolódik, amikor megjelenik Toinette, akiről kiderül, hogy szolgálóként szerelmes Argan öccsébe, aki megviszonszerelmes Toinette-be. Közben megjelenik Argan két lánya is, Mimolette és Rouelle. Argan talál Mimolette mellé egy párt, de csak azért mert orvos, közben Mimolette Cléante-ba szerelmes, míg a húga, Rouelle semmit sem

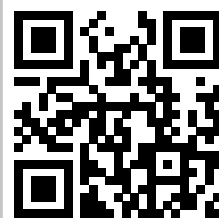
ért igazán a világból. Mindenkit megrendít a hír, hogy Arganhoz beállított a halál, de ezt rögtön szeretnék is kihasználni, hogy rávegyék Argant, engedélyezze a számukra fontos dolgokat. Egyre bonyolódik a történet, egyre több szereplő jön be a képbe: orvosok, meg orvoslással foglalkozó kuruzslók. Argant továbbra is csak egy dolog foglalkoztatja: hogy Re Noire, a halál, mikor fog újra beállítani. Egyre betegbbnek képzei magát és egyre több orvoslási módszert próbál ki, miközben környezetében az emberek egyre több konflik-

tusba bonyolódnak, kibékülnek, szerelmesek lesznek, és így tovább.

A halál párszor beköszön, valakit elvisz és megmondja Argannak, hogy ne aggódjon, egyszer ő is sorra fog kerülni. Miközben a szálak összegabalyodnak, ne feledkezzünk meg az egész előadást keretbe foglaló motívumról: a pillangóról. Argan szenvedélyesen gyűjti a lepkéket, azok a mindenei. Van egy óriás bábja, melyből hamarosan gyönyörű szép pillangó kel majd ki. Sajnos ez nem egésze az ő pillangója, hogy úgy mondjam. Lopta, történetesen pont a királytól. Később ez problémákat fog okozni, de erről többet sajnos nem árulhatok el. Mindenesetre a pillangó egyszerre az elmúlás és a születés metaforája is, mert elmúlik hernyó lenni, majd megszületik pillangónak lenni. Argan lepkegyűjteményének a szimbolikája tökéletesen beleillik az előadás mondanivalójába, ami a halált és az elmúlást járja körül.

A darab szerintem nagyon vicces és érdekes is egyben. Tetszik benne az, hogy van mondanivalója, a halált viszont nemes egyszerűséggel kezeli. Nagyon sok modern vonatkozás van benne, de sok olyan motívum is megtalálható, mely a középkori időköt idézi. A karakterekhez a színészeket nagyon jól kiválasztották. A díszletek és a jelmezek egyszerűek, leginkább a fekete dominál. Személy szerint nagyon élveztem, és bárkinek nyugodt szívvel ajánlom, mert szerintem nem fog csalódni. További információkat az előadásokról az orkenyszinhaz.hu oldalon lehet olvasni.

Kosztopulu Eszter

tervezz pólót szarvasnak!

• Akár három tervvel is pályázhatsz! (De csak a póló elejére tervezz grafikát!) • A terveket egyszerű JPEG képként vagy PDF fájlként kérjük (1 MB-nál kisebb méretben – a későbbiekben szükségünk lehet vektorgrafikus formátumra is, tehát jobb, ha eleve így készíted a terveidet) • Legfeljebb négy színt használj! • A pályázat főnyereménye egy **iPod shuffle**! • A nyertes tervből pólót készítünk!

A pályázati részvétel feltételei: a terv nem tartalmazhat szerzői joggal védett anyagot • eredeti, saját tervnek kell lennie • a pályázatra beadott anyagok a JDC–Lauder Szarvasi Nemzetközi Zsidó Ifjúsági Tábor tulajdonába kerülnek • a pályázaton nem vehetnek részt a JDC–Lauder Szarvasi Nemzetközi Zsidó Ifjúsági Tábor állandó alkalmazottai és közvetlen családtagjai • a pályázatot a JDC–Lauder Szarvasi Nemzetközi Zsidó Ifjúsági Tábor budapesti irodájának munkatársai értékelik • a pályázat nyertesét 2014. június 6-ig értesítjük • a győztes nyereménye egy Apple iPod shuffle médialejátszó és 5 db általa tervezett póló • a nyertes a továbbiakban lemond a tervhez fűződő minden jogáról a JDC–Lauder Szarvasi Nemzetközi Zsidó Ifjúsági Tábor számára.

Az elkészült terveidet küldd a **tshirt@szarvascamp.eu** címre

A pólótervek leadásnak
határideje

2014. május 9.

Bűnbakik

Megbélyegzés

Ez a szó, hogy stigma – ami lássuk be, nem hangzik nagyon barátságosnak, és általában véve nem is az – egy olyan fogalmat jelöl, ami folyamatosan körülvesz minket, láthatatlanul körülöleli a mindennapjainkat és a társas kapcsolatainkat.

A *stigma* kifejezést eredetileg az ókori görögök használták, akik kétségtelenül értettek a vizuális szemléltetéshez. Olyan testi jelekre utaltak vele, amelyeket azért alkottak, hogy a jel viselőjének erkölcsi helyzetével kapcsolatban áruljanak el valami szokatlan és kedvezőtlen dolgot. Vagyis: az volt a célja, hogy valakiről látszódjon, hogy valamilyen. Hogy más, hogy erkölcsstelen, hogy nem illik bele abba a mintázatba, amit megszokhattunk.

A stigmákat (egyesekek szerint) három nagyobb csoportba lehet sorolni. Elsőként említhetők a testi fogyatékosságok, a különféle fizikai

torzulások. Például, ha valakinek valamelyik végtagja hiányzik, vagy mozgásképtelen, de az is, ha albínó. Másodikként ott vannak az egyéni jellem szégyenfoltjai; amelyeket akaratgyengeség, zsarnokoskodás, természetellenes szenvedélyek, ingatag vagy éppen túlságosan szigorú meggyőződés és becstelenség formájában

Látszik tehát, hogy voltaképpen mindannyian viselünk stigmákat, és mindnyájunkat csupa olyan ember vesz körül, aki valamilyen módon szintén megbélyegzett. Azonban nem mindegy sem az, hogy ezek milyen jellegű stigmák, sem pedig az, hogy ehhez milyen képzeteket társítunk – illetőleg milyen képzeteket társít általánosságban véve a tár-

„A stigmatizálás nem valami középkori misztikum, ami a boszorkányokkal együtt elégett a máglyán. Jelen van a mindennapjainkban.”

észelelünk – pl. ha valaki kábítószérfüggő vagy bűnelkövető. Ezekre a tulajdonságokra leggyakrabban az egyénnek már ismert „előtörténetéből” következtethetünk. A harmadik csoportba a faji, nemzeti és vallási hovatartozás „törzsi” stigmái tartozhatnak. Ebbe a körbe sorolható többek között a bőrszín, a nyelv, az egyes szokások megtartása.

sadalom. Természetes, hogy vannak előítéleteink, és hogy stigmákkal, illetve címkékkel látjuk el egymást. A legfontosabb azonban az, hogy miképpen kezeljük a bennünk megfogalmazódó érzeteket, előítéleteket.

A társadalom alapvetően szilárdan rögzíti a személyek kategorizálására szolgáló stigmákat. Ezáltal a megbélyeg-

zett embereknek úgynevezett képletes szociális identitást ad. Ez bonyolult hangzik, de csupán azt jelenti, hogy van már egy előzetes elképzelésünk arról, hogy „minek kell lennie ennek az embernek, aki itt áll előttem” – még mielőtt bármilyen érintkezésbe lép-nénk vele (pl. elkezdénénk beszélgetni, vagy egyéb mögöttes információkat tudnánk meg egymásról). Ez eltérhet a tényleges szociális identitástól, vagyis attól, amilyen tulajdonképpen az ember.

A zsidóság (érdekes módon történetileg, eredetét tekintve összefonódva a leprásokkal – de erről majd máskor) számos alkalommal került stigmatizálásra (és talán túl optimista a múlt idő). Az első alkalom, hogy ezeknek a stigmáknak a külvilág felé egyértelműen és minden kétséget kizáróan láthatóvá kellett válniuk, az 1215-ös lateráni zsinathoz köthető. Ekkor kötelezték arra a zsidókat először, hogy ruhájukon megkülönböztető jelzést viseljenek. (Persze, mondhatjuk, hogy addig is fel lehetett ismerni az öltözeke alapján,

hogyan ki zsidó, és ki nem, de ez egy kívülről jövő kötelezettség volt; egy, a többségi társadalom által támasztott elvárás, és nem a zsidók saját tradicionális, hagyományos életéből adódó másság.)

Azonban – ahogyan utaltam is már rá – a stigmatizálás nem valami középkori misztikum, ami a boszorkányokkal együtt elégett a máglyán. Jelen

van a mindennapjainkban. Érdemes tudatosan kezelni őket, és nagyobb figyelmet szentelni nekik. Mire is gondolok? Az egyik legaktuálisabb kérdéskör a cigányok stigmatizációja. De ilyen csoportot alkotnak a „drogosok”, a „bűnözők” – de akár a „bénák” is, és még nagyon sokáig sorolhatnám. Ezekhez a csoportokhoz hajlamosak vagyunk olyan képze-

ket, tulajdonságokat, előítéleteket kötni, amelyek nagyfokú általánosítás, hibás következtetés vagy téves (esetleg nem elegendő) információ következtében születnek.

Nagyon bő és jelentős szakirodalma van ennek a témának, amely többek között a szociálpszichológia, a szociológia, de még a jog egyes területeit is áthatja. Azonban nem

kell feltétlenül a téma szakértőjévé válnunk ahhoz, hogy egy picit jobb (mássa) tegyük a világot. Első lépésnek tökéletes, ha tisztában vagyunk ennek a problémakörnek a létezésével, és igyekszünk egy picit tudatosabbak lenni a társas érintkezéseink során – például ha kiderül valamelyik barátunkról, hogy zsidó.

Barna Lili

HOROSCOPE DE HÓDIÁDI

KOS: A legszívesebben már most csoporttal járnál zuhanyozni. A távolba révedő tekintettel keresed a Kupola sziluettjét vagy néha a medencét. Helyette csak az iskola sziluettjét látod meg, ami meglehetősen frusztrál. De már nem sokáig! Amerikai focit szeretnél a táborban, de ezt idén még nem tudjuk megígérni. Lesz helyette malterhordás és téglapakolás (arcra), és kísérleti jelleggel unikornis-simogatás kevlárkesztyűben. Mostanában új nyelveket tanulsz? Már most a külföldiekre gondolsz...

BIKA: Nagyon jól nézel ki! Látszik, hogy legalább lélekben falat mászol, teniszezel, focizol és órázol (rázol hót). Sokat gondolsz a hajnali bringatúrára, ami csipás szemet, erős combizmokat és fájó ülépet jósol. Army párdeszen voltál vagy Salsán? Ne válassz, mi már azt is tudjuk, idén melyikre mész! És többet ne késs!

IKREK: Ha már most hangosan énekel a vacsoraasztalnál (és a családod ezt hagyja), akkor már majdnem készen állsz a nyárra. Engedd el magad! (Ne annyira!) Nyugodtan ülhetsz kényelmesen, a könyöködöt kiveheted az oldaladba, nem huszonheten ülünk egy asztalnál. Vagy ezt szeretnéd?!

RÁK: Új szarvasos pólókat hoz a jövő. Ha idén batikolni fogsz, te leszel a legmenőbb a környék kemény arcai között. Azt már minden galeriben vágják, hogy chopperen is jól mutat a batikolt chanich-pólo! De kérlek, ne most vegyél fagyit! Gyere be, a többiek már táncolják a Seret Hódit! Te tudod a koreográfiát?

OROSZLÁN: A vizesblokk máig őrzi a neved, de szükség lesz idén is pár új graffitire. Sokat fejlődött a térlátásod és fejlődni fog az ecsetkezelésed. Most ezt nem értem: mi az, hogy a medencében egy Laci nevű hablegény úszik? Te láttad már? És 3D-ben?

SZŰZ: Az még oké, hogy elüttél biciklivel egy kazah negeves csoportot, de az mindennek a teteje, hogy a mifkád rózsáit is letaroltad. Ismered a kertész bácsit? Hát a bringás madrichokat? Mert ők ismernek téged. Az biztos, hogy az idei nyár végére tudsz majd defektet javítani és sprintelve menekülni a padokat és negeveseket lóbáló külföldiek elől.

MÉRLEG: És tényleg igazad lett! Pont olyan a Sasha haja, mint ahogyan leírtad! A tavalyira emlékszel? Amúgy is a haj fogja meghatározni a nyaradat, az már például biz-

tos, hogy idén ünnepi hajmossággal készülsz a sábatra, de ne feledd, hogy még a turnus előtt el kell menned fodrászhoz! Többször is. A true arcok pedig turnus alatt is vágatják!

SKORPIÓ: Komolyan teleengedtétek vízzel a China Town gödrét? Neked is erre lenne szükség, de teljesen másfajta formában. Hallgass a belső énedre: konkrétan a peula által biztosított szellemi feltöltődés az, amit hiányolsz az életedből. Idén a második turnusba jössz. Vagy a harmadikba. Ugyanis az elsőben már elfogyott a hely. Vagy nem. Ha ezt megmutatod apádnak, rá az Alumni Camp vonatkozik.

NYILAS: Túlságosan hozzá szoktál, hogy későn este jön a felfrissülés. Idén azonban már 11:56-kor nem mehatsz el fogat mosni sem, régen elmúlt már a takarodó. Hogy ki zuhanyozik még? Az csak a víz-hang. A valódi spirituális felfrissülést számodra az általad körültekintően kiválasztott párdesz fogja elhozni. Érdelődj korcsoportvezetődnél és madrichjaidnál!

BAK: Több izgalmas bőrke-ményedés sejlik fel a jövődben. És még több büszkeség, sőt, szélesedő látókör. Például egy mászófal tetejéről. A madrichjaid mind azt mondták, hogy fel tudsz mászni a fal-

ra? És tényleg... Mekkora király vagy! (..... ← Ide írd be a magasságod centiméterben.) A térerőt a peulák idején blokolni fogják, szóval inkább hozz magaddal papírt és tollat.

VÍZÖNTŐ: Muzikalitásod előre láthatóan nőni fog. A lábaddal szintén. Időben szerezd be az új nyári sportcipődet, a Kupola padlója nem ismer kegyelmet. Meir azt mondta, van olyan kiegészítője a Guitar Hero-nak, ahol az ebédidőben a hátad mögött kell játszani a Ma Tamar-t. Te játszottál már vele? Hát most fogsz. Ahogyan jelentkezni is, éppen azelőtt, hogy elfogynának a helyek a turnusodban. Szóval szedd össze magad!

HALAK: Számodra újdonság lesz idén a péntek esti gefilte fis és a halász-vadász tánc-project a Stégen. Szerecséd lesz és kifogod a legjobb madrichpárost az idei nyáron, szóval ne felejsd el jelentkezni és kijönni a buszinduláshoz. Sábatra kaptál egy személyre szóló kis ajándékot a madrichjaidtól. Te készítettél valami kedveset valamelyik csoporttársadnak? Csak szólok: a helyedben már most gondolkodnék kreatív és megadható ajándékokon, a tavalyi héliumos koncert idén már túl tavalyi. A Snapchat üzemet kinos perceket okozhat a vacsoránál.

facebook
Szarvas Int'l
Jewish Youth Camp

Instagram
szarvascamp

twitter
@szarvascamp

TURNUSOK

I. TURNUS:
JÚLIUS 6-18.

II. TURNUS:
**JÚLIUS 20-
AUGUSZTUS 1.**

III. TURNUS:
AUGUSZTUS 3-15.

CAMP JICHAK A SZARVASI CSALÁDI TÁBOR

2014. JÚNIUS 16-22.
0-6 ÉVES KORIG AJÁNLUJUK

CAMP JICHAK JUNIOR

2014. AUGUSZTUS 15-19.
7 ÉVES KORTÓL AJÁNLUJUK

További információk:
Forgács György, ubul71@gmail.com

facebook
CAMP JICHAK – SZARVASI CSALÁDI TÁBOR

MACHOL HUNGARIA
A SZARVASI NEMZETKÖZI TÁNC TÁBOR

AUGUSZTUS 20-24.
16 ÉVEN FELÜLIEKNEK
(SZÜLŐI FELÜGYELETTEL 0 ÉVES KORTÓL)

További információhoz a
www.machol.eu weboldalon,
illetve az info@machol.eu
email címen juthatsz.

facebook
MACHOL HUNGARIA

Ez is mind Szarvas!